

Vergaderjaar 1985–1986

19 261

Verzekering van werknemers tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid (Werkloosheidswet)

Nr. 66

VERSLAG VAN EEN GESPREK

Vastgesteld 8 april 1986

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ voerde op 11 februari 1986 een gesprek met een delegatie van de Sociale Verzekeringsraad (SVr) over wetstechnische en uitvoeringstechnische aspecten van de voorgestelde stelselherziening van de sociale zekerheid (19 256 t/m 19 261 en 19 383).

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid had laten weten tegen dit gesprek geen bezwaren te hebben.

Het gesprek vond plaats aan de hand van een opgestelde agenda, welke is opgenomen als bijlage bij dit verslag.

De delegatie van de SVr was als volgt samengesteld:

prof. dr. E. P. de Jong, voorzitter tevens lid van de Sociale Verzekeringsraad

prof. dr. C. K. F. Nieuwenburg, Raadslid

mevrouw mr. Th. M. Snelders, Raadslid

J. H. Zwarts, Raadslid

H. Muller, Raadslid

A. Molendijk, Raadslid

mr. J. H. Smits, secretariaat

drs. H. Emanuel, secretariaat

B. Verkerke, secretariaat

H. Otten, secretariaat

drs. P. L. Stroink, secretariaat

J. Ph. Roelvink, externe betrekkingen

mevrouw A. J. M. Willekes, ambtelijk vertegenwoordiger van de

Federatie van Bedrijfsverenigingen

A. J. V. Bockting, ambtelijk vertegenwoordiger van de Gemeenschappelijk Medische Dienst (GMD).

Van de uitkomsten van het gesprek brengt de commissie een woordelijk verslag als volgt uit.

Inleiding door de voorzitter van de SVr-delegatie

Wij hebben ons uiterste best gedaan zo beslagen mogelijk ten ijs te komen, vooral wat betreft de technische aspecten van de stelselherziening sociale zekerheid. De delegatie bestaat dan ook zowel uit leden van de Raad als uit leden van het Secretariaat.

¹ Samenstelling:

Leden: Scholten, Poppe (PvdA), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter, Beckers-de Bruijn (PPR), Spieker (PvdA), Moor (PvdA), De Korte (VVD), Gerritse (CDA), Buurmeijer (PvdA), ondervoorzitter, Toussaint (PvdA), Rempt-Halmmans de Jong (VVD), Leerling (RPF), Schutte (GPV), Groenman (D'66), Van der Vlies (SGP), Willems (PSP), Brouwer (CPN), Oomen-Ruigten (CDA), Ter Veld (PvdA), Ubels-Veen (EVP), Dales (PvdA), Korthals (VVD), Linschoten (VVD), Paulis (CDA), Nijhuis (VVD) en Bosman (CDA).
Plv. leden: Worrell (PvdA), Hermsen (CDA), Van Dam (CDA), Leijnse (PvdA), Alders (PvdA), Van Erp (VVD), Van Muiden (CDA), Van Nieuwenhoven (PvdA), Salomons (PvdA), Hermans (VVD), Nypels (D'66), Wolters (CDA), Wöltgens (PvdA), Knol (PvdA), Kamp (VVD), De Grave (VVD), Evenhuis-van Essen (CDA), Metz (VVD) en Van der Linden (CDA).

1. *De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:*
  - a. *het onderscheid tussen uitsluitingsgrond en weigeringsgrond*

Mevrouw **Ter Veld** (P.v.d.A.): Het lijkt mij vrij duidelijk, wellicht aan onze gesprekspartners nog duidelijker dan aan ons. Ik zou hieraan nog willen toevoegen de vraag met betrekking tot de herleving van de werkloosheidsrechten, zoals deze nu in de wetgeving staat, wanneer iemand is uitgesloten op grond van een van de artikelen genoemd onder artikel 19 a t/m enz. en met name ook het punt waar het gaat om de uitsluitingsgrond vanwege de loondoorbetaling van de werkgever en wanneer dan de eerste werkloosheidsdag zou zijn wanneer iemand werkloos wordt en toch loondoorbetaling krijgt.

SVr-delegatie: Zoals bekend is in het federatie-advies nogal benadrukt dat moet worden voorkomen dat uitsluitings- en weigeringsgronden op een gegeven moment door elkaar heen gaan lopen, met name ten aanzien van aspecten als de onverminderde loondoorbetaling, het vakantie genieten, etc. Het is moeilijk in die zin dat bij uitsluitingsgronden objectieve criteria nodig zijn. Bij de beoordeling van de vraag of onverminderde loondoorbetaling terecht is, zouden dan zeker subjectieve elementen een rol kunnen gaan spelen. Dat geldt evenzeer ten aanzien van vakantie. We hebben er dus voor gepleit dergelijke uitsluitingsgronden over te hevelen naar de weigeringsgronden, omdat dan met de subjectieve elementen beter rekening kan worden gehouden, aangezien ook de rechtsgevolgen van de uitsluitings- en weigeringsgronden totaal anders zijn.

Wat uw vraag betreft over het herlevingsrecht, de eerste werkloosheidsdag is in de huidige jurisprudentie altijd de dag met ingang waarvan er geen werk meer beschikbaar is. Men zou dan kunnen zeggen dat als er een uitsluitingsgrond gaat gelden, omdat er recht is op onverminderde loondoorbetaling voor, bij voorbeeld, twee maanden, de eerste werkloosheidsdag dan aan het begin van die twee maanden zou liggen. Dat is op zichzelf nog wat moeilijk te overzien, maar het maakt mijns inziens ook nog eens duidelijk hoe moeilijk het is om die zaken te objectiveren. Ik weet niet of ik uw vraag daarmee voldoende heb beantwoord?

Mevrouw **Ter Veld:** Ik heb twee aanvullende vragen. In de nota van wijziging – ik weet niet of deze al in uw bezit is – wordt op grond van een vakantie geconstateerd dat er inderdaad onduidelijkheid zou zijn op uitsluitings- en weigeringsgronden en wordt dat opgelost door de duur van de vakantie onder de uitsluitingsgronden te brengen en de periode waarin en de plaats waarheen onder de wijzigingsgronden.

Is dat iets wat een bedrijfsvereniging kan nagaan en stellen: werkloze A moet per se niet op 1 mei met vakantie, want dan kan hij mooi bedienen bij een feest van de P.v.d.A., en werkloze B mag niet in de carnavalsperiode.

Tweede vraag: juist bij het punt van de uitsluiting vanwege de loondoorbetaling bestaat in artikel 21 geen mogelijkheid voor herlevingsrecht, noch vanwege de minister, noch vanwege de bedrijfsvereniging. Zou dat niet impliceren dat dan de eerste werkloosheidsdag na afloop van die loondoorbetaling was?

SVr-delegatie: Ik weet het niet. Ik denk dat enigszins moet worden aangehaakt bij wat tot nog toe de geldende jurisprudentie is over de eerste werkloosheidsdag. Wij zijn, althans in huis, al aan het bezien hoe dat in het kader van de nieuwe Wet met de weekbeoordelingen en met de uitsluitingsgronden moet worden toegepast. Vooral nog zijn wij geneigd te denken dat het moet worden gehanteerd zoals het nu wordt gedaan. Dan zou je in deze specifieke situatie dan toch zeggen, dat de eerste werkloosheidsdag, in het voorbeeld dat ik zoëven noemde, aan het begin van die twee maanden ligt.

Wat betreft uw vraag over de vakantie, denk ik niet dat het zo zal zijn dat de bedrijfsvereniging zal zeggen: in die sector mag alleen in augustus en in die sector mag alleen in juli met vakantie worden gegaan. Zo is de praktijk nu ook niet. Ik heb de nota van wijziging pas gisteravond ontvangen en daarom nog niet goed doorgelezen, dus de essentie van het voorstel ken ik niet volledig. Als het zo is, dat het uitsluitingsgronden zijn voor wat betreft de duur en de bedrijfsvereniging bevoegdheden krijgt ten aanzien van de periode, dan denk ik dat toch de moeilijkheid blijft dat objectieve en subjectieve zaken door elkaar heen blijven lopen. Dat is mijn eerste indruk daarvan, als ik het zo globaal hoor.

De heer Weijers (C.D.A.): Als u het hebt over de nota van wijziging, dan lijkt het erop dat die zaak helemaal geobjectiveerd wordt, omdat het alleen om een periode gaat. Maar als u blijft beseffen dat het gaat om een periode van vakantie genieten, dan zal het toch altijd nog de vraag zijn of als men in zijn achttertuintje zit en voor de buurvrouw alleen maar bloemen plukt, dat «genieten» is. Dat zal toch vrij subjectief blijven.

1. *De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:*
b. *de verwijtbare werkloosheid*

Mevrouw **Ter Veld**: Wij hebben ook hierover met de staatssecretaris in een mondeling overleg uitgebreid gesproken. We hebben ook hierop een nota van wijziging waarbij verwijtbare werkloosheid een verwijtbare gedraging is die begrijpelijkerwijs ontslag tot gevolg zal hebben. «De werknemer is verwijtbaar werkloos geworden indien hij zich zodanig verwijtbaar heeft gedragen dat hij redelijkerwijs heeft moeten begrijpen dat het gedrag zijn ontslag tot gevolg zou kunnen hebben.» Er wordt gesteld dat dit de logische consequentie is van de jurisprudentie. Nu heb ik niet alle jurisprudentie door kunnen werken, maar ik heb uit de jurisprudentie de indruk dat er nogal wat variatie is in de mate van het vroegere begrip «niet onvrijwillige werkloosheid» bij de Centrale Raad van Beroep. Is dit een definitie in de nota van wijziging waarmee een uitvoeringsorganisatie iets zou kunnen doen en wat vindt u zelf van wat nu «niveaubegrenzing» heet? Mijn vraag geldt vooral de definitie, en of dit inderdaad een logisch voortvloeisel is uit de jurisprudentie zoals deze er thans zou liggen, waarbij ik het idee had dat er een veel bredere variatie was van ja of nee WW toekennen en niet onvrijwillige werkloosheid dan hier wordt gesuggereerd?

De heer **Weijers**: De staatssecretaris heeft vorige week in deze zaal gezegd dat er een zeer grote stapel artikel 21-jurisprudentie is. Ik ben bang dat als die jurisprudentie tegen het begrip «verwijtbare werkloosheid» wordt gezet, het de vraag is of de Centrale Raad van Beroep zal vaststellen dat het identiek ligt. Wij plaatsen daar vraagtekens bij en hebben dat ook vastgelegd in ons advies. De praktijk zal dat dus moeten uitwijzen.

SVr-delegatie: Ook hier speelt een rol dat ik de nota van wijziging zo laat heb kunnen inzien dat het moeilijk te beoordelen was. Als ik het u zo hoor formuleren, dan lijkt het mij inderdaad een vrij beperkte interpretatie van wat er nu in het algemeen op het terrein van de jurisprudentie is.

Wat de niveaubegrenzing betreft, is het op zichzelf een keuze of men die niveaubegrenzing wil. Wij hebben wel gemerkt – dat komt misschien later bij punt c (het sanctiebeleid) nog aan de orde, we zijn binnen de federatie bezig met de ontwikkeling van een soort gecoördineerd sanctiebeleid, waarbij we hopen dat we ook voor gelijke gevallen gelijke sanctiemiddelen kunnen vinden – dat de niveaubegrenzing zoals deze nu is dat enorm compliceert.

De heer **Weijers**: Misschien mag ik hierop even doorborden? Het vraagstuk van de niveaubegrenzing in relatie tot het te voeren sanctiebeleid heeft ook voor ons een punt van discussie gevormd. Mijn vraag is of het

uw voorkeur zou hebben dat de voorkeurbegrenzing in de Wet achterwege blijft en het dus geheel aan de besturen van de bedrijfsverenigingen wordt overgelaten hoe men in voorkomende gevallen zou willen handelen. Dan komt daarbij direct een andere vraag om de hoek, verband houdend met het volgende agendapunt: het sanctiebeleid, maar ook met de rechtsgang die daaraan dient te zijn gekoppeld. Het sanctiebeleid in handen van de besturen van bedrijfsverenigingen is in mijn ogen een logische constructie, maar men moet natuurlijk wel in de gaten houden dat daarover ook weer rechtspraak moet kunnen worden gevormd. Ik ben nieuwsgierig hoe u zich dat in de praktijk des levens zou voorstellen.

Mevrouw **Ter Veld**: Ik heb over het onderhavige punt nog zeer vele vragen, juist omdat het begrip «niet onvrijwillige werkloosheid» in de praktijk een zeer ingewikkeld begrip is gebleken. Ik heb zelf de indruk dat nu getracht wordt een definitie te geven van iets dat heel moeilijk in een kader te passen is. Misschien zoudt u nog enige nadere schriftelijke reactie kunnen geven op de wijze waarop thans – misschien zijn hierover ook wel proefschriften geschreven – het begrip «niet onvrijwillige werkloosheid» in laatste instantie variabel kan uitvallen en in welke mate ook nu wordt gekeken, of begrijpelijkerwijs had kunnen worden voorzien, dat ontslag het gevolg zou zijn van verwijtbaar gedrag.

SVr-delegatie: De Centrale Raad van Beroep neemt daarbij meestal als referentiekader hetgeen een gemiddelde werknemer had moeten kunnen voorzien. De gemiddelde werknemer zit hier niet meer in; dat kan men als een verbetering, maar ook als een verslechtering kwalificeren. Dat oordeel laat ik aan u over.

In antwoord op de vraag van de heer Weijers, als overstap naar het volgende agendapunt: **het sanctiebeleid**:

Het sanctiebeleid is een getrapte zaak in de nieuwe Werkloosheidswet. De minister kan daarbij regels stellen, maar ook de bedrijfsverenigingen kunnen zelf een zeker beleid ontwikkelen. Daartussenin zit de Sociale Verzekeringsraad die moet proberen een stuk te coördineren wat de uitvoeringsorganen doen en moet adviseren – hoop ik – welke regels de minister zal stellen. Ik denk dat er binnen de sfeer van de uitvoeringsorganen en bij het toezichthoudend orgaan in de sociale zekerheid een zekere voorkeur bestaat voor het openlaten van een royale, gecontroleerde en gecoördineerde beleidsruimte voor de uitvoeringsorganen en het zwaartepunt in dat opzicht niet te zeer te leggen bij de minister om daarmee recht te kunnen doen aan individuele gevallen en om daarmee ook de mogelijkheid aan de beroepsrechter te geven het door de uitvoeringsorganen gevoerde beleid te toetsen, hetgeen veel moeilijker is dan het stellen door de minister van algemene regels, want die zijn uiteindelijk niet door de rechter zo zwaar te toetsen als een beslissing in individuele gevallen door uitvoeringsorganen.

1. *De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:*
  - c. *het sanctiebeleid en*
  - d. *het sanctiebeleid als primaire verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers*

Mevrouw **Ter Veld**: Ik zou nog graag een vraag willen stellen met betrekking tot agendapunt 1a: het onderscheid tussen uitsluitingsgrond en weigeringsgrond, omdat het een omgekeerde is en niet tot recht gekomen. Ziekte is geen uitsluitingsgrond meer zoals thans in de huidige Werkloosheidswet. In de memorie van antwoord stelt de staatssecretaris dat ook tijdens ziekte iemand zeer wel beschikbaar is voor de arbeidsmarkt, omdat hij vanuit zijn bed kan solliciteren en de krant kan lezen. Is het

thans zo dat iemand die zich ziek meldt, in de W.W., dat gemakkelijk kan doen of is daar een vrij strenge controle op? Ik heb begrepen dat de Raad er wat verschillend over oordeelt. Zou het «enerzijds» en het «anderzijds» van de ziekte, niet als uitsluitingsgrond, nog eens kunnen worden toegelicht?

SVr-delegatie: Wij hebben hier eigenlijk nog niet eens zo zeer de uitsluitingsgronden en de weigeringsgronden te pakken, maar het begrip «werkloosheid». Ik moet u zeggen dat ik er erg veel moeite mee heb om ten aanzien van iemand die met hoge koorts in bed ligt vast te stellen dat hij dan beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Wij hebben dus gewoon de vrees dat «de beschikbaarheid» – «beschikbaarstelling» mag ik hier niet gebruiken, want dat raakt het terrein van de sancties – zeer veel moeilijkheden zal gaan opleveren, zeker bij een interpretatie zoals gegeven in de memorie van antwoord.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** Ik denk dat als we ten aanzien van de «beschikbaarheid» in die gevallen niet kunnen zeggen dat daarvoor andere maatstaven gelden, of dat iemand zich dan niet beschikbaar behoeft te stellen, of zo beperkt als tijdens ziekte mogelijk is, men er dan niet uitkomt. Ik vind dan ook het samenlopen van ziekte- en werkloosheidsbegrippen op dat moment een uiterst moeilijk hanteerbare zaak.

De heer **Weijers:** Ik zou nog graag een antwoord vernemen op mijn vraag hoe U staat tegenover het aangeven in de Wet van die minimum sanctie.

SVr-delegatie: Daarvoor liggen er verschillende standpunten in het SVr-advies.

De heer **Weijers:** Het kan zijn dat de wijsheid ook daar voortschrijdt.

SVr-delegatie: Ik heb in mijn eerste opmerking proberen te onderstrepen dat de SVr ervoor zou pleiten de bevoegdheid tot het opleggen van sancties zo min mogelijk te begrenzen door wettelijke voorschriften van de zijde van de minister of van de Kroon.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** Een korte, aanvullende opmerking, met het risico dat ik het mis heb: ik dacht dat in de Raad gezegd is dat die minimum sanctie er niet in zou moeten. Ik dacht dat dat een unaniem raadsstandpunt was. Ik denk dat het goed is dat even te memoreren, want het gaat hier om, zo begrijp ik, een punt van discussie in de commissie. Het is een standpunt van de Raad dat het niet moet. Dus geen 70 procent afschatting minimumloon als minimum sanctie opnemen.

En weer een ander lid van de **SVr-delegatie:** Mag ik hieraan nog toevoegen dat het voor de uitvoeringsorganen ook een stuk makkelijker zou zijn voor het ontwikkelen van een sanctiebeleid als die niveaubegrenzing er niet in zou zitten.

1. *De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:*
e. *de controle en de bewijslijst (met inbegrip van de «omkering van de bewijslast»)*

Mevrouw **Dales** (P.v.d.A.): Stel dat de «omkering van de bewijslast» erin komt – we spreken nu zuiver over de techniek – en u constateert dat iemand gedurende zes weken fraude heeft gepleegd. Dat staat vast. Dat valt beneden de richtlijnen voor aangifte aan het Openbaar Ministerie. Nu moet u aannemen dat – de man heeft al drie jaar een uitkering krachtens die bepaling – dat is gebeurd vanaf de datum waarop hij die uitkering heeft verkregen. Dan is er een bedrag mee gemoeid dat binnen de

richtlijnen valt voor aangifte aan het Openbaar Ministerie. Mijn eerste vraag: houdt u die richtlijnen, en mijn tweede vraag: zoudt u in zo'n geval ook handelen zoals ik nu schets dat eigenlijk dan behoorlijk is, of ziet u dat anders? Mijn derde vraag: wat verwacht u dat het Openbaar Ministerie dan zal doen die in het strafrecht de omgekeerde bewijslijst niet kent?

SVr-delegatie: Voor wat betreft de vraag wat dan het uitvoeringsorgaan zal doen, denk ik dat het zo zal zijn dat als wij constateren dat er een bepaalde periode fraude is gepleegd en in de Wet staat de bepaling dat dan aannemelijk is dat die fraude vanaf de eerste dag is gepleegd, of dat de werknemer aannemelijk moet maken dat het niet vanaf de eerste dag is geweest, dat we toch zeer zorgvuldig ook zelf zullen gaan onderzoeken om erachter te komen wat er in de periode daarvoor is gebeurd en dat we dus niet klakkeloos zullen gaan aannemen dat de fraude vanaf de eerste dag heeft plaatsgevonden. Ook nu is gebruikelijk dat dat zorgvuldig wordt onderzocht. Zoals u weet, heeft ook de Federatie in de passages terzake in het ISMO-rapport ook als haar standpunt naar voren gebracht dat in dat soort gevallen een zeer zorgvuldige afweging moet worden gemaakt en dat niet zo maar klakkeloos in alle gevallen kan worden gezegd dat dan die drie jaar er ook maar bij moeten worden genomen.

Mevrouw **Dales:** In de Wet staat, zoals het dan is voorgesteld, imperatief voorgeschreven dat u dat hoort te doen. Zoudt u dat dan niet gaan doen?

SVr-delegatie: In het raadsadvies staan in dat opzicht twee standpunten. In de eerste plaats het standpunt dat op zichzelf de regeling zoals deze nu in het wetsontwerp is neergelegd onderschrijft. Ook daarin is onderstreept dat het uitvoeringsorgaan niet stil kan zitten en niet kan gaan wachten op wat eventueel de uitkeringsgerechtigde te melden heeft. Het zal een zelfstandig onderzoek hebben te verrichten. Bovendien denk ik dat het onderzoek nodig is met het oog op een eventuele terugvorderings sanctie van de zijde van het uitvoeringsorgaan. Dan zal toch over de gehele periode moeten worden aangegeven op welke grondslag de terugvordering is gebaseerd. Tenslotte denk ik dat ook bij de hantering van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur door de Centrale Raad van Beroep, dus de beroepsrechter, als deze bepaling er zo ongeclausuleerd in zou blijven staan, er wel grenzen zullen worden aangebracht, maar dan niet in de Wet, maar in de rechtspraak. Dat is meer een profetie dan een constatering.

De heer **Weijers:** Dat is precies de vraag die ik zou willen stellen, namelijk is het bezwaar – even vanuit de techniek geredeneerd – dat de wettekst zoals deze nu luidt te ruim is om te opereren, of zegt u: die wettekst heb ik überhaupt niet nodig om te kunnen opereren?

SVr-delegatie: Met de beperkingen die ik eerder aangaf: als het uitvoeringsorgaan dat zeer zorgvuldig zou toepassen denk ik dat de wettekst niet te ruim is. Ik kan me gevallen voorstellen waarin het uitvoeringsorgaan aan een tekst zoals deze nu is, wel behoefte heeft, maar ik denk dat het beleid dan inderdaad met zeer veel zorgvuldigheid omkleed op dit punt gevoerd zal worden. Er kan natuurlijk altijd een geval voorkomen, waarin wordt gezegd: in dit geval kan betrokkene het niet aannemelijk maken en hebben wij toch een zeer sterke aanwijzing dat er sprake is van fraude. In die gevallen pas je het zo toe. In dat kader denk ik dat we met deze wettekst wel uit de voeten zullen kunnen.

De heer **Linschoten** (V.V.D.): Kunt u enig inzicht verschaffen in met name die gevallen waarin een dergelijke wettekst noodzakelijk zou zijn? Het gaat om een zaak waarbij niet alleen in de richting van de uitvoeringstechniek wellicht het een en ander aan de orde is, het is ook een buitengewoon belangrijk principieel punt. Hoe hard is er in de praktijk, bij

de uitvoering, ook als het gaat om een terugvorderingssanctie, behoeft aan een dergelijke zaak? Is dat een kwestie van: er kunnen zich inderdaad in de praktijk enkele gevallen voordoen, of is de huidige praktijk zodanig in de problemen gekomen, dat een redelijke uitvoering niet mogelijk is zonder een dergelijk instrument?

SVr-delegatie: Ik heb daarover geen gegevens voorhanden. Ik weet ook niet of die gegevens wel zo gemakkelijk op te diepen zijn, omdat we nu natuurlijk met een ander systeem werken.

Mevrouw **Dales:** Mag ik mijn vraag herhalen of u in die gevallen waarover nu gesproken wordt de richtlijnen voor aangifte volgt?

SVr-delegatie: Mijns inziens worden die richtlijnen in het algemeen gevolgd.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** Over de consequenties, zoals mevrouw Dales suggereert, dat de omkering opeens leidt tot een veel hogere vordering en een langere periode dan ook ..... Ik denk dat we dan stuiten op uw volgende vraag of het O.M. dan iets zal doen met zo'n aangifte. Ik denk dat het O.M. dan uiterst terughoudend zal zijn, maar mijn vertegenwoordiger in het O.M., de heer Smits, kan er wellicht iets meer over zeggen.

En weer een ander lid van de **SVr-delegatie:** De problematiek met betrekking tot de richtlijnen die door het O.M. worden gehanteerd, dus de oude richtlijnen, is op het ogenblik in beweging. Een aantal jaren geleden is die duizend gulden- of zoveel wekengrens afgesproken. Die richtlijn bleek toch wel op een paar punten niet operationeel te zijn. Het is inderdaad de vraag of daarbij moet worden uitgegaan van de periode waarover inkomen uit arbeid is genoten naast een uitkering, of moet de sanctie die getroffen is en die zich in de sociale verzekering ook in weigering over een bepaalde periode vertaalt, daarbij worden betrokken of niet. Intussen is het wel duidelijk geworden dat noch het beleid bij de uitvoeringsorganen om aangifte te doen, noch het beleid bij het O.M. om tot vervolging over te gaan als er aangifte is gedaan, volledig eenduidig is. Het is op dit moment dan ook zo dat niet kan worden gezegd dat in de eerste plaats dat vanuit de uitvoeringsorganen een volledig homogeen beleid valt te constateren. Ik kan alleen wel zeggen dat de sfeer van de richtlijnen zodanig was dat het accent toen lag op het dubbel ontvangen van inkomen. Dat betekent dat de aangifte dan toch wel beperkt wordt tot de periode waarover dubbel inkomen is genoten – dat is dan het bedrag van de fraude –, maar op dit moment worden de aangifte- en vervolgingscriteria nog weer nauwkeuriger bekeken, zowel binnen het O.M. als bij de uitvoeringsorganen om te kijken in hoeverre deze operationeel zijn. Daar spelen vragen of, bij voorbeeld ten aanzien van de hoogte van het gefraudeerde bedrag, moet worden uitgegaan van netto-inkomsten, van bruto-inkomsten, van het gefraudeerde bedrag, of van de periode waarover ten onrechte uitkering is genoten. Dergelijke vragen zijn op dit ogenblik in beweging. Resumerend, er kan op dit moment waarschijnlijk niet worden gezegd dat er een volstrekt homogeen beleid is. Het concrete antwoord op uw vragen zal zich volgend jaar afspelen.

1. *De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:*
f. *het begrip «passende arbeid» (met inbegrip van de relatie van het begrip in WW en WAO)*

De heer **Nijhuis** (V.V.D.): Er is vanuit adviesorganen kritiek geuit op het feit dat in twee verschillende wetten het begrip «passende arbeid» voorkomt, waarbij het begrip een verschillende betekenis heeft. Nu heeft

de staatssecretaris in zijn memorie van antwoord bij de nWW voorgesteld om bij de WAO de woorden «passende arbeid» te vervangen door het woord «arbeid» en vervolgens dat woord te gaan definiëren in een volgend lid in het betreffende artikel. Hoe luidt uw oordeel daarover? Persoonlijk vind ik het een beetje «lood om oud ijzer».

SVr-delegatie: Ik wil graag ingaan op het begrip «passend» zoals bij de WAO geldt, ook al is terecht opgemerkt dat het woord «passend» in het voornemen van de staatssecretaris zal wegvallen. Je komt het begrip bij de WAO eigenlijk in twee elementen tegen: in de eerste plaats als element in het arbeidsongeschiktheids criterium. Dit criterium krijgt een wat enger karakter dan het nu heeft, omdat de beschikbaarheid, het kunnen verkrijgen van arbeid, als element verdwijnt. Dat heeft in feite ook een navenant effect op het begrip «passende arbeid», welk begrip in de huidige termen omschreven is als «overeenkomend met krachten en bekwaamheden, in billijkheid op te dragen gezien opleiding en vroeger beroep». Het krijgt een wat theoretischer karakter. In feite kan wat de uitvoering van het criterium betreft worden volstaan met het duiden van functies die binnen een zekere marge liggen in vergelijking met de vroeger uitgeoefende functie.

Een ander aspect waar, materieel gezien, het element een zelfde rol speelt, is daar waar na de schatting, dus op basis van het nieuwe, theoretische criterium, de rechtscapaciteit moet worden gerealiseerd. Daar verschuift dat begrip in de ideeën van de wetgeving ook naar de nieuwe Werkloosheidswet. Dan komt daar in feite de vraag te liggen of het element daar een zelfde rol zal kunnen blijven spelen als het in de Werkloosheidswet heeft. In ieder geval zou men kunnen zeggen dat er sprake is van één verschil, namelijk dat het trachten te realiseren van de rechtscapaciteit bij een partieel ongeschikte in het regime van de nieuwe Werkloosheidswet een groot verschil betekent doordat in ieder geval een zwaar accent wordt gelegd bij het pogen werk bij de eigen werkgever te realiseren, iets wat in het werkloosheidsstramien een anomalie is. Het past er niet in.

Verder zou men zich ook nog kunnen afvragen of – maar dan raak ik al haast het beleidsniveau – de mate van toegankelijkheid voor functies van de partieel arbeidsongeschikten, inhoudelijk gezien, gelijk ligt met die voor werklozen.

De heer **Willems** (P.S.P.): Er is enige discussie geweest over de vraag of het begrip «passende arbeid» zoals dat nu in de Wet komt te staan, behoorlijk glad loopt met de bestaande jurisprudentie. Er is echter gesuggereerd dat zelfs als het daarmee exact overeen zou komen, er nog een stroom van nieuwe jurisprudentie te verwachten valt, omdat toch weer iedereen zal gaan proberen de nieuwe Wet zoveel mogelijk te doen interpreteren voor zijn geval, aangezien bestaande jurisprudentie in feite niet meer zonder meer van toepassing zou zijn. Is het waar dat, zoals door de staatssecretaris gesuggereerd, dat de lopende jurisprudentie eigenlijk wordt meegenomen naar de nieuwe wettekst? Daaraan gekoppeld mijn vraag: stel dat er nieuwe jurisprudentie wordt uitgelokt – daarvan mag men uitgaan, ongeacht de opvatting van de staatssecretaris daarover – welke belasting of zelfs overbelasting zou dat kunnen opleveren voor de Centrale Raad van Beroep die nu reeds overbelast is? Kan hieromtrent enig inzicht worden gegeven?

Mevrouw **Ter Veld:** Bij de discussie over «passende arbeid» heeft de staatssecretaris opgemerkt dat het ook mogelijk is dat iemand op enig moment een baan aanvaardt die afwijkt van zijn arbeidspatroon. Is dat nu een nog verdergaande verruiming van het begrip «passende arbeid» die in de memorie van antwoord naar voren zal komen? Op welke wijze kan een uitvoeringsorganisatie omgaan met het begrip «passende arbeid»

zoals het thans in de Wet ligt, plus de aanvulling dat ook nog op enig moment iemand geacht moet worden ook buiten zijn gebruikelijke arbeidspatroon arbeid te aanvaarden? Welke taak wordt daarmee op de uitvoerende organisatie gelegd, waar mijns inziens op dit moment ten aanzien van «passende arbeid» toch vrij sterk rekening wordt gehouden met een aantal samenhangende factoren betreffende zijn arbeidsduur, zijn gezinssituatie, de reistijd, en dergelijke.

De heer **Weijers**: In aansluiting daarop: mijns inziens is de feitelijke situatie vandaag de dag nog steeds zo, dat voor het bestuur van een bedrijfsvereniging de signaalfunctie van een arbeidsbureau niet van onbelang is, als ik het zo mag formuleren. Dat brengt toch de vraag met zich mee of de stelling die betrokken zou kunnen worden om het begrip «passende arbeid» meer in de Arbeidsvoorzieningenwet te brengen dan in de sociale-zekerheidswetgeving, een discutabele is. Nu doet zich de complicatie voor dat de SER unaniem van oordeel is dat «passende arbeid» niet in de Arbeidsvoorzieningenwet zou moeten en loopt de cirkel op dat punt gewoon weer rond. Indien mogelijk zou ik hierop enig commentaar vernemen.

SVr-delegatie: In antwoord op de eerste vraag van de heer Willems met betrekking tot overbelasting van de Centrale Raad van Beroep: dat valt moeilijk te voorspellen. Men kan alleen constateren – dat heeft u zelf al gedaan – dat een nieuwe begripsvorming in de wetgeving leidt tot nieuwe jurisprudentie. Gepoogd zal dan worden het nieuwe begrip te ijken en geïkt te krijgen. Dan is het nog maar de vraag of de Centrale Raad de mening van een deel van de wetgever zal onderschrijven dat hier niets meer is gedaan dan een codificeren van hetgeen al lang geldend recht was. Ik kan uw vragen niet met exacte cijfers beantwoorden; ik kan alleen maar verwachten – dat is een beetje «Fingerspitzengefühl» – dat er inderdaad een stroom beroepszaken aankomt als deze stelselherziening haar beslag heeft gekregen.

De vragen van mevrouw Ter Veld en de heer Weijers hebben meer betrekking op het begrip «passende arbeid» in het kader van de werkloosheidswetgeving en de daarmee verbonden technische aspecten.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: Ik denk dat mijn linker buurman, los van de cijfers, maar juist geïnspireerd door die te verwachten cijfers, toch wel kan vaststellen dat het begrip «passende arbeid» wel wat zal losmaken. Als technicus kan ik u verklaren dat evenmin als ik meen dat begrippen als «werkloosheid» en «verwijtbare onvrijwillige werkloosheid» goed te omschrijven zijn, het omschrijven van de passendheid van arbeid ook eigenlijk een onmogelijke opgave betekent. Het is moeilijk een wetgever die gerespecteerd dient te worden af te vallen, maar de tekst, zoals deze nu in het ontwerp voorligt, is daarvan naar mijn oordeel het bewijs, te meer, omdat je eigenlijk niet zo zeer het verband legt met het beroep dat wordt uitgeoefend in een bepaalde bedrijfstak. Vroeger stond dat in negatieve zin wel in de WW: wanneer was men ongeschikt om in een bepaalde bedrijfstak te werken en wanneer was men ongeschikt om in het hele bedrijfsleven te werken, zodat er ergens wat aanknopingspunten waren. Naar deze tekst kijkend, komt u veel meer in de sfeer van arbeids-ongeschiktheid of niet. Ik verwacht dus zeer veel jurisprudentie.

In antwoord op het door mevrouw Ter Veld genoemde verruimingsvoorbeeld: dat is naar mijn oordeel een duidelijke verruiming. Een verruiming in de tekst ziet de SVr ook vooral, voor zover er elementen in worden aangebracht, zoals het element dat bepaalde zaken niet als zelfstandige redenen kunnen gelden. Ik heb het idee dat dat het begrip zeer sterk beperkt en dat daardoor vooral ook moet worden geconcludeerd dat deze omschrijving moeilijk geheel te verenigen is met de jurisprudentie zoals we deze nu kennen. Maar dat raakt in de richting van het beleid dat

de voorzitter, mijns inziens terecht, afsneed. Als het gaat om signaalfuncties van de G.A.B.'s onder te brengen in de Arbeidsvoorzieningswet, dan heeft ook dat onze bijzondere aandacht.

Mevrouw Ter Veld: Zegt u nu eigenlijk niet dat als we het begrip «passende arbeid» in de Werkloosheidswet hebben, dan betekent het dat als voor iemand geen passende arbeid meer te vinden is in de zin van de Werkloosheidswet, betrokkene per definitie bijna 80 tot 100 procent arbeidsongeschikt is verklaard?

SVr-delegatie: Nee, ik heb bedoeld dat de begrippen die gekozen zijn zo weinig aansluiten bij een werkloosheidssituatie, bij een werkloos worden in een beroep dat iemand gewoonlijk uitoefent, arbeid die men aankan. Het is ook heel merkwaardig dat in de kamerstukken hier en daar verschrijvingen te lezen zijn, zoals daar waar moet worden gesproken van «arbeidsgeschiktheid», het woord «arbeidsongeschiktheid» wordt gebezigd. Dat bedoel ik er alleen maar mee.

De heer Weijers: Als u spreekt over het begrip «passende arbeid», redeneert u vanuit de bestaande Werkloosheidswet en niet vanuit de bestaande WWV. Als er vanuit moet worden gegaan dat de verzekerde werkloosheidsperiode langer wordt, krijgt dan ook het begrip «passende arbeid» op termijn een andere inhoud of niet?

SVr-delegatie: Juist omdat nu aan een stuk nieuwe wetgeving wordt gewerkt, moet dan ook nu niet worden beweerd dat men bezig is een stuk jurisprudentie vast te leggen. Dat is de moeilijkheid waarmee men zit.

De heer Weijers: Er is toch ook jurisprudentie rondom de toepassing van dat begrip in de WWV?

SVr-delegatie: Om die op te tellen door kaarten door twee te delen, lukt me technisch even niet.

De heer Nijhuis: Het antwoord op mijn vraag is in die zin opmerkelijk, omdat er twee soorten «passende arbeid» zijn, namelijk in de nWW en in de Arbeidsongeschiktheidswet, terwijl er bovendien in feite in de WAO nog eens twee verschillende interpretaties van het begrip blijken te zijn. Is het dan naar uw oordeel, technisch gezien, verstandiger die beide begrippen voor de WAO op te nemen, omdat er nu maar één in de wetgeving is gedefinieerd, althans in het wetsontwerp?

SVr-delegatie: Materieel kan natuurlijk worden gezegd dat het begrip «passende arbeid» zijn neerslag vindt in het arbeidsongeschiktheids criterium. Men kan zeggen: er is er maar één; het andere vindt men in de Werkloosheidswet. Alleen zijn die beide elementen zo sterk verweven en hebben ook een zodanig wederzijds beïnvloedend effect, dat het naar mijn mening goed is zich te realiseren dat in het arbeidsongeschiktheids criterium het element «passende arbeid» een vrij sterk theoretisch karakter heeft en dat bij het trachten te realiseren van de verdien-capaciteiten in functies deze wel is gericht op functies die men in de arbeidsmarkt tegenkomt en dus geen theoretisch karakter heeft, maar volop in de arbeidsmarkt staat. Het laatste is niet een criterium dat in de WAO is gedefinieerd, maar is eigenlijk het equivalent van de rest-capaciteit zoals dat wordt overgeheveld naar de nieuwe Werkloosheidswet. Het is dus niet een kwestie van precies definiëren.

2. Verschuiving van verantwoordelijkheden naar werkgevers en werknemers, op korte en langere termijn, alsmede de positie van de SVr daarbij

De heer Weijers: In de huidige voorstellen is bij de memorie van antwoord in bijlage 5 een overzicht gegeven van algemene maatregelen van

bestuur, ministeriële beschikkingen en bevoegdheden van de SVr. Grof geteld betreft het circa 10 SVr-bevoegdheden en circa 30 algemene maatregelen van bestuur en ministeriële beschikkingen. Zoudt u kunnen aangeven welke bevoegdheden die thans bij de minister c.q. bij de algemene maatregelen van bestuur liggen, op korte en wat langere termijn daadwerkelijk zouden kunnen worden overgedragen aan de bevoegdheden van de SVr? Is de SVr er dan ook toe in staat de overgedragen bevoegdheden volledig ten uitvoer te brengen?

SVr-delegatie: In de eerste plaats zou ik willen constateren dat het voorontwerp van wet zoals het aan de Raad is voorgelegd een wat andere geest ademt voor wat betreft de verdeling van de bevoegdheden dan het wetsontwerp dat nu aan de Kamer is voorgelegd. In het te beadviseren ontwerp lag het accent nog veel sterker dan thans het geval is op de bevoegdheden van wetgever, Kroon en minister, en met name op de Kroon en de minister. Nu is er wat meer plaats ingeruimd voor de Raad en de uitvoeringsorganen. Ons is opgevallen dat inderdaad op tal van punten waar men zou verwachten dat de lagere wetgever advies zou moeten vragen aan de SVr, zulks niet is voorgeschreven. De plaatsen waar de SVr gehoord moet worden, betreft slechts een zeer bescheiden aantal. Mijns inziens zou dit zeker voor uitbreiding in aanmerking komen. Bovendien meen ik dat ik ten aanzien van een aantal punten de SVr zeer wel in staat zou zijn – ik heb dat ook in het vandaag te verschijnen Svr – nummer weergegeven – om nadere regels te geven. Ik heb weliswaar geen lijstje voor me liggen met punten waarvan ik meen dat het zou kunnen, maar als we het betrekken op het zojuist besproken punt, het sanctiebeleid, dan zou het naar mijn oordeel, bij voorbeeld wat betreft de nadere regelgeving in de sfeer van een coördinatie, dus het op elkaar afstemmen van het beleid van de uitvoeringsorganen, zeer wel denkbaar en mogelijk zijn dat de SVr met die taak zou worden belast in plaats van de minister. Dit, wat betreft het punt van de regelgeving.

Een ander punt is dat de adviestaak van de Raad, juist waar het gaat om voorschriften van lagere orde, ook in de nieuwe Werkloosheidswet wat nader zou kunnen worden geprofileerd.

De heer **Weijers:** Mag ik mijn vraag iets meer concretiseren? Zoudt u aan de hand van voornoemde bijlage 5 bij de memorie van antwoord – niet nu, maar op een ander moment, wellicht schriftelijk – kunnen aangeven welke bevoegdheden op korte en iets langere termijn daadwerkelijk zouden kunnen worden overgedragen?

Svr-delegatie: Die schriftelijke informatie wil ik u wel toezeggen.

3. De referte-eis en de effecten daarvan voor specifieke beroepsgroepen

SVr-delegatie: Er is een raadsadvies uitgebracht in juni 1985 waarin op basis van en onderzoek naar de verzwaarde referte-eis, indertijd 65 dagen, later verhoogd tot 130 dagen, door de Raad is aangegeven op welke punten de verzwaarde referte-eis tot problemen voor specifieke beroepsgroepen aanleiding geeft. Het is thans zo, dat in het huidige wetsvoorstel nog geen rekening is gehouden met het betrokken raadsadvies. Concreet gaat het dan met name om de horecasector, de seizoeners in de recreatieparken; in de bouwsector met name om de huisschilders, uitzendkrachten en degenen – door ons gemakshalve «overtimers» genoemd – die gebruikelijk meer dan vijf dagen per week werken zoals bij voorbeeld zeevarenden. Meer in het algemeen kunnen we dan vervolgens nog even kijken naar hoe de omzetting van de 130 dagen-eis naar de 26 weken-eis uitpakt. In het rapport bij het raadsadvies over de stelselherziening is aangegeven dat de omzetting qua totale uitkomst eigenlijk weinig

verschil maakt. Kijkend naar welke groepen met name worden bevoordeeld door de omzetting naar een 26 weken-eis, betreft het vrouwen, en dus ook beroepsgroepen waarin zoals gebruikelijk met name vrouwen werkzaam zijn. Dat hangt dan uiteraard nauw samen met het parttime werken van vrouwen. De algemene beoordeling is echter dat de omzetting van de 130 dagen-eis in de 26 weken-eis op zich weinig effect sorteert. Er ligt evenwel nog steeds een raadsadvies dat op dat punt om een nadere regelgeving vraagt.

Op de werking van de arbeidsverleden-eis voor de bijzondere beroepsgroepen wil ik graag bij de behandeling van het volgende agendapunt terugkomen.

De heer **Willems**: Kunt u mij het nummer van het desbetreffende raadsadvies geven?

SVr-delegatie: Het betreft een raadsadvies van 1985, maar heeft geen nummer. Ik zal het u doen toekomen.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

a. *relatie tussen SVr-onderzoek en de gemeentelijke ervaringen*

Mevrouw **Ter Veld**: Het gaat om vragen die betrekking hebben op het onderzoek waaromtrent ons is toegezegd dat het zal worden behandeld vóór de mondelinge behandeling van de wetsvoorstellen waarvan we thans natuurlijk niet weten wanneer deze zal plaatsvinden. De Staatssecretaris heeft gesteld dat het tot nu toe gehouden onderzoek niet volledig is. Is inderdaad ook gekeken naar, bij voorbeeld, de gemeenten, want ook bij de WWV is een arbeidsverleden-eis en voor jongerengroepen een wat langere arbeidsverleden-eis ingevoerd? Vraagt u de mensen zelf daarbij of zij hun eigen arbeidsverleden kunnen ophalen en weten zij dat? Ik spreek dan niet over hen die normaal een baan bij de overheid hebben of iets dergelijks, maar over degenen die dan weer hier, dan weer daar hebben gewerkt, zoals vaak voor veel jongeren met een lagere opleiding het geval kan zijn.

Hoe pakt de regeling eigenlijk uit voor seizoenarbeiders? We hebben nu, meen ik, voor hen een soort «uitsmeerregeling», waarbij hun dagloon navenant wordt verlaagd. Heeft dit ook effect op de voor een uitkering te berekenen arbeidsverleden-eis?

Het onderhavige onderzoek verkeert wellicht in een vergevorderd stadium, want naar verwachting zal de mondelinge behandeling zeer binnenkort plaatsvinden. Kunt u iets zeggen over de financiële gevolgen van de stelselherziening, uitgaande van de resultaten van uw onderzoek naar het aantal mensen dat in aanmerking zal komen voor de arbeidsverleden-eis? Bij de arbeidsverleden-eis voor specifieke groepen denk ik met name ook aan vrouwen. Kunt u daarover nog nadere informatie geven?

SVr-delegatie: Halverwege vorig jaar heeft de staatssecretaris aan de SVr om een onderzoek gevraagd. De SVr heeft vervolgens nagedacht hoe dat onderzoek het beste zou kunnen worden aangepakt en heeft toen aan het GAK de opdracht verstrekt het onderzoek te verrichten, uiteraard in een goede samenspraak met de betrokken ambtenaren van het ministerie over de wijze waarop het onderzoek gestalte zou moeten krijgen. Het onderzoek is wat breder opgezet dan aanvankelijk de bedoeling was, want de minister was primair geïnteresseerd in de werking van de arbeidsverleden-eis en de varianten daarin, maar we hebben dus getracht de hele nWW in dat onderzoek te benaderen. Alleen vanwege de zeer grote haast waarmee het onderzoek moest worden uitgevoerd, is het niet goed gelukt ook de gemeenten bij dit onderzoek te betrekken. Dat betekent dus dat het onderzoek een aanzienlijke beperking heeft. Het gaat namelijk uitsluitend om degenen die een WW-uitkering hebben aangevraagd. Het gaat dus, anders gezegd, om degenen die een WW-uitkering hebben gekregen dan wel afgewezen zijn.

De heer **Weijers**: U noemt het «een aanzienlijke beperking». De Staatssecretaris heeft de commissie er bijna van overtuigd dat het maar «een zeer kleine beperking» is.

SVr-delegatie: Ten principale is dat niet mooi. Ik spreek als onderzoeker. Ik vind dat dus niet mooi, maar gegeven de praktische problemen die zich voordeden – we hebben in het verleden getracht een onderzoek te doen, en ook verricht, naar de instroom in de werkloosheid en toen bleek het buitengemeen moeilijk daarbij van de gemeenten snelle en enthousiaste medewerking te krijgen – moesten we dus, gegeven de haast, deze beperking aanbrenge. Echter, we zijn wat dat betreft niet helemaal hulpeloos. We hebben de beschikking over de resultaten van het verzwaarde referentie-onderzoek uit 1982, welk onderzoek dus wél de hele instroom in de werkloosheid betrof waarbij dus ook degenen die niet bij de bedrijfsvereniging, maar bij de gemeentelijke sociale dienst terechtkwamen, zijn betrokken. Op voorhand is nog niet duidelijk dat het onderzoek, alhoewel het van een iets oudere datum is, slechte uitkomsten zou geven. Sterker nog, de gegevens van dat onderzoek kunnen worden benut om de uitkomsten van het GAK-onderzoek bij te stellen.

In ieder geval is het dus mogelijk om te kijken op welke punten het nu te verschijnen onderzoeksresultaat wat betreft de geen-uitkeringsgevallen afwijkt van het onderzoek in 1982, zodat de tekortkomingen die op dat punt bestaan zoveel mogelijk weggewogen kunnen worden via een statistische procedure.

Naar ons oordeel was het volstrekt uitgesloten – het was een gemeenschappelijk oordeel van alle betrokkenen – een breder opgezet onderzoek in een redelijk korte termijn te realiseren.

Voor wat betreft de verdere realisering van het onderzoek kan gezegd worden dat de ambtenaren van het ministerie eind van deze maand een rapportage van het onderzoek hebben toegezegd, omdat dus het databestand van het onderzoek op dit moment zowel ter beschikking is van het GAK voor het interimrapport dat begin maart wordt verwacht, als ter beschikking van de Sociale Verzekeringsraad en de ambtenaren van het ministerie om daarmee te rekenen en u dus zo goed mogelijk van informatie te voorzien. Hetzelfde geldt voor de Raad en de uitvoeringsorganisaties.

Mevrouw **Dales**: Ik heb niet goed begrepen of u nu wel of niet heeft uitgesproken dat het een aanmerkelijke beperking is vanwege de vliegende haast. Dat hebt u wel uitgesproken? Of hebt u naderhand die opmerking toch teruggenomen door op te merken dat het toch wel een goed onderzoek is? Ik begrijp wel, en neem voetstoots aan dat hetgeen u hebt onderzocht naar uw beste mogelijkheden is geschied. Ik heb geen enkele neiging om daaraan te twijfelen.

Hebben de u ter beschikking staande mogelijkheden nu geleid tot een goed onderzoek of tot een onderzoek met aanmerkelijke beperkingen?

SVr-delegatie: Naar mijn oordeel heeft het onderzoeksprodukt dat u krijgt als zodanig enige beperking. Dat zal in de rapportages naar voren komen. Die beperking houdt in, dat over degenen die de bedrijfsvereniging voorbijlopen en dus direct naar een sociale dienst gaan, in het onderzoek niet zal worden gerapporteerd. We hebben daarop evenwel iets bedacht en dat is dan deel 2 van het verhaal. We hebben namelijk een oud data-bestand van 1982. In essentie lijkt het er op dit moment sterk op dat de uitkomsten van het onderzoek van 1982 en die van het onderzoek van 1984 ten principale niet veel van elkaar afwijken. Dat stelt ons dus in staat uw probleem enigszins te «cureren» en in die zin toch een indicatie te geven op welke onderdelen deze rapportage enerzijds te kort schiet, maar anderzijds hoe de uitkomsten zouden zijn als we dus de directe instroom naar de WWV en de Rww wel in het onderzoek hadden kunnen meenemen.

Mevrouw **Ter Veld**: Welke effecten heeft dat dan op de berekening van de hele operatie in het licht van de kostenbeheersing?

SVr-delegatie: In de rapportage die u, zoals ik hedenmorgen heb vernomen, eind van deze maand kunt verwachten, is dat punt opgenomen als een van de onderdelen, omdat het een onderwerp betreft dat daar beleidsmatig ook het beste thuis hoort.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

b. *de werking van het verzorgingsforfait*

SVr-delegatie: Het feit dat wij de beschikking hebben over de «tape» van het GAK stelt ons in staat er iets over te zeggen. Door uw commissie is ook al geconstateerd dat er nogal een verschil is ten aanzien van de arbeidsverleden-eis in de mate waarin mannen en vrouwen daaraan kunnen voldoen. Vrouwen kunnen voor, grofweg, 14 à 15 procent minder dan mannen aan die eis voldoen.

We hebben nagegaan in welke mate het percentage nWW-gerechtigden dat voldoet aan de arbeidsverleden-eis opgehoogd wordt door toepassing van het 50%-forfait. Dan is er bij de vrouwen sprake van een ophoging – in zijn algemeenheid sprekend – van 1,2 procent. Wordt het verzorgingsforfait voor de volle honderd procent toegepast, dan is er sprake van een toename van 1,7 procent. Dus het effect van de werking van het verzorgingsforfait als zodanig is niet zo groot. Kijken we evenwel meer leeftijds-specifiek en letten we dan met name op de vrouwen in de leeftijdscategorie tussen 30 en 45 jaar waar dat vooral speelt, dan vindt er dus bij de toepassing van het 50%-verzorgingsforfait een percentageverhoging plaats die varieert van 1,5 tot 7,5. Bij 50%-forfaittoepassing die varieert van 3 tot 10 procent een verhoging bij een introductie van een honderd procent meeweging van het verzorgingsforfait. Dat zijn de uitkomsten die wij zeer recent hebben verkregen. Dan praat ik over de groep normale werklozen, en niet over seizoeners en dergelijke exotische groepen. Het gaat dan over de reguliere werkloosheidsgroep.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

c. *de arbeidsverleden-eis in relatie tot degenen die WAO-gerechtigd waren*

SVr-delegatie: Ik neem aan dat de achtergrond van de aanvraag is of mensen die een tijd in de WAO hebben gezeten kunnen voldoen aan de arbeidsverleden-eis. Naar ons idee is dat op dit moment wettelijk niet goed geregeld in het laatste wetsvoorstel zoals we dat kennen, omdat er voor die periode van vijf jaar geen verlenging is en ook niet duidelijk is of de WAO-periode mag worden gerekend als een periode die in dienstbetrekking is doorgebracht. Dus als je zou willen bevorderen dat die WAO-perioden mee zouden kunnen tellen, zou er óf moeten worden bepaald dat het perioden zijn die in dienstbetrekking zijn doorgebracht, óf er zou een verlengingsregeling moeten worden gecreëerd. Dan zou het opgelost zijn.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

d. *specifieke groepen*

SVr-delegatie: Ik denk dat het duidelijk is. Ik heb reeds aangegeven dat er met name voor vrouwen een probleem is om aan de arbeidsverleden-eis te voldoen. Dat is dus ten principale in een lager percentage het geval dan welke voor mannen geldt. Er is nog een tweede probleem, als we met name kijken naar de seizoengebonden werkzaamheden. Zoals u weet gelden daarvoor verlaagde dageneisen.

Ik wil nu even met u een kleine rekensom maken om op die manier te trachten een en ander aan u duidelijk te maken. Uitgaande van een normale 3 uit 5 eis als toelatingscriterium voor de arbeidsverleden-eis, komt het gemiddeld per jaar neer op 30 weken werken. Voor de seizoenarbeiders geldt nu een dagen-eis waarvan we – het nu maar even over één kam schierend – kunnen constateren dat het ongeveer overeen komt met maximaal 20 weken werken. Dat zou dus betekenen dat er een verlaagde week-eis voor seizoeners zou moeten komen, omdat zij anders niet aan de huidige 26 weken-eis kunnen voldoen. Dat is het eerste deel van het verhaal. Het tweede deel is dat seizoeners, gegeven het feit dat zij dus gemiddeld maximaal twintig weken per jaar werken met een verlaagde week-eis voor seizoeners, 26 weken lang een basisuitkering nWW kunnen krijgen, dan geeft dit rekensommetje te zien dat zij dus 46 weken van een jaar een uitkering krijgen. De vraag is echter of zij aan de arbeidsverleden-eis voldoen. Neen. Zij kunnen met hun gemiddelde 20 weken per jaar werken niet voldoen aan de 3 uit 5 eis. Dan kunt u vervolgens zeggen: maar dan verlagen we de arbeidsverleden-eis voor seizoeners. Dan wordt het uitkeringstechnisch een buitengemeen ingewikkeld verhaal, want hoe wilt u van die laatste vijf jaar nagaan of de werkzaamheden die een persoon heeft verricht moeten tellen onder de vigeur van de verlaagde arbeidsverleden-eis voor seizoeners, of onder de gewone regeling voor niet-seizoeners, want u weet dat seizoenarbeid alleen maar leidt tot uitkering als de persoon aangewezen is op dat seizoen. Dat betekent dus dat van de laatste vijf jaren zou moeten worden aangetoond dat betrokkene op dat bepaalde seizoen aangewezen is.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

e. *de mogelijkheid van een systeem om vanuit leeftijdsafhankelijkheid over te gaan op arbeidsverleden*

SVr-delegatie: Op zich is er een vrij duidelijke correlatie tussen leeftijd en arbeidsverleden. Dat valt ook op als men kijkt naar varianten van de arbeidsverleden-eis: 3 uit 5, 4 uit 6, 5 uit 7, enz. De toegevoegde waarde van elke, langere arbeidsverleden-eis met daarbinnen verhoudingsgewijs ongeveer een zelfde percentage gewerkte tijd is vrij minimaal. Dus de meeropbrengst van een verder terugkijken is wat dat betreft vrij gering. Hierbij doet zich een tweede probleem voor, waarbij ik weer bij de vrouwen uitkom. Ik heb voor mij een staatje waarin leeftijd en arbeidsverleden voor gehuwde mannen en vrouwen en voor ongehuwden tegen elkaar zijn uitgezet, waaruit dus blijkt dat met name de gehuwde vrouwen tussen de 25 en 50 jaar geen correlatie kennen tussen arbeidsverleden en leeftijd vanwege het vanzelfsprekende feit dat zij lange tijd geen deel uitmaakten van de arbeidsmarkt en heeft hun toename in leeftijdsjaren geen adequate, evenredige toename van een arbeidsverleden betekend. Wat betekent dat op zich? In de eerste plaats is de relatie voor vrouwen gecompliceerd. In de tweede plaats levert het introduceren van arbeidsverleden als principieel criterium, zo ver mogelijk terugkijkend, na een aantal jaren – gemakshalve stel ik dat aantal nu maar op vijf – weinig nieuwe informatie op, macro gesproken.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

f. *de arbeidsverleden-eis in relatie tot de relevante positie van ambtenaren*

SVr-delegatie: Ik begrijp uit de vraag dat gekeken wordt naar het uitkeringsregime voor ambtenaren enerzijds. Dat grijpt natuurlijk veel verder terug in het arbeidsverleden dan de regeling die nu voorzien wordt. Bovendien is de positie van ambtenaren een andere, in die zin dat het Abp beschikt over een verzekerden-administratie. Dat maakt het natuurlijk veel gemakkelijker om het ook administratief te behappen. Ik hoop dat daarmee de elementen van de vraagstelling gedekt zijn.

De heer **Weijers**: Als je in de wetgeving zou zeggen dat je een mix van leeftijd en diensttijd zoals voor overheidspersoneel geldt in analogie zou willen brengen in de marktsector – dus niet in precieze gelijkheid, want ik denk niet dat dat zin heeft – maar als je die kant uit zou denken, zou dan een constructie aan te geven zijn die tot die mix zou kunnen komen. Het effect leeftijd en diensttijd wordt door die informatie natuurlijk betrekkelijk gemaakt, maar het slaat natuurlijk wel om naar individuen.

SVr-delegatie: Zoals de heer Emanuel al aangaf, is toch het grote probleem op dit moment dat we geen sluitende administratie hebben van arbeidsverledens. Ik denk dat een systeem zoals u voorstaat heel goed zou kunnen op het moment dat zo'n systeem er een aantal jaren is. Op dit moment merk je soms toch wel bij het beoordelen van aanvragen van WW waar het maar gaat om een arbeidsverleden van 12 maanden of eventueel iets verlengd, dat het in bepaalde sectoren al problemen geeft. Wij hebben als federatie ook aangegeven dat in sectoren waar zeer wisselend wordt gewerkt en waar bij voorbeeld vele werkgevers failliet gaan en gegevens niet meer kunnen worden opgespoord, een arbeidsverleden van vijf jaar al grote problemen geeft. Een verder dan vijf jaar terug gaan lijkt ons helemaal onmogelijk, dus voor wat de toekomst betreft lijkt mij zo'n systeem wel mogelijk, maar dan is echt een aantal jaren zo'n verzekerden-administratie nodig. Anders wordt het erg moeilijk.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

g. *het hanteren van een fictief arbeidsverleden*

SVr-delegatie: Ik heb begrepen dat het voorstel is om tot een bepaalde datum uit te gaan van een fictief arbeidsverleden en dan vervolgens over vijf jaar gewoon de arbeidsverleden-eis van 3 uit 5 toe te passen. Ook daarvoor geldt dat dat naar mijn oordeel pas kan worden ingevoerd als er een verzekerden-administratie is, want als die fictieve datum nu wordt vastgelegd, dan krijgen de uitvoeringsorganen toch wel snel te maken met het feit dat over een jaar vijf jaar moet worden teruggekeken en over weer een jaar zeven jaar. Dan wordt dat, ook bij het ontbreken van een verzekerden-administratie, zeer lastig om te doen. Ik denk dat vijf jaar, uitvoeringstechnisch gezien, toch wel een grens is waaraan wij hechten.

De heer **Nijhuis**: Betekent het wel, dat u het technisch mogelijk acht dat die twee systemen in elkaar groeien?

SVr-delegatie: Op termijn is dat zeker mogelijk, maar voor de korte termijn, bij de nu voorliggende, geplande invoering, zie ik dat niet zitten.

Mevrouw **Dales**: Kunt u al iets meer zeggen over hoe u dat dan ongeveer denkt? Gaat het dan om een administratie die alleen ten kantore van de uitvoeringsorganen is, of gaat het om een document voor de verzekerde, van de verzekerde?

SVr-delegatie: U doelt op de technische aspecten van de verzekerden-administratie?

Mevrouw **Dales**: In het verlengde van deze mededelingen zeg ik: vijf jaar duurt niet lang. Dan moet bliksemsnel begonnen worden. Die lust hebt u ook wel. Daarom vraag ik hoe ver u al in uw denken bent.

SVr-delegatie: Het ligt in de bedoeling nog dit jaar de inrichting van de verzekerden-administratie rond te hebben, dus vóór 1 januari 1987.

Mevrouw **Dales**: Zoudt u kunnen toelichten hoe u zich dat dan voorstelt? Is dat, bij voorbeeld, een verzameling van gegevens die uitsluitend ten kantore van de uitvoeringsorganen is, of wordt er ook gedacht aan documenten die aan de verzekerden worden verstrekt?

SVr-delegatie: Van de zijde van de Raad wordt heel duidelijk gedacht aan een regeling die onder andere voldoet aan alle eisen van privacy-bescherming. Dat houdt ook een inzage- en correctierecht in. Er zal dus veel aandacht moeten worden geschonken aan de mogelijkheid tot raadpleging van de bestanden door de betrokkenen zelf.

Overigens is bij de uitvoeringsorganen al een privacy-reglement, dat voor alle bestanden geldig is, duidelijk in voorbereiding. De GMD heeft reeds een privacy-reglement ingevoerd. Andere zijn er mee bezig. Een en ander is dus duidelijk in ontwikkeling. Het is dus wel gerechtvaardigd dat ongeveer tegelijk met het moment van invoering de privacy goed is afgedekt.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** In antwoord op de desbetreffende vraag van mevrouw Dales: door ons wordt op dit moment niet gedacht aan een boekje of iets dergelijks dat de verzekerde zelf bij zich draagt.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven** (P.v.d.A.): Het komt mij enigszins merkwaardig voor dat u geen verband legt met het feit dat de staatssecretaris nog dit jaar een ontwerp-wet voor het instellen van een sofinummer bij de Kamer wil deponeren. Dit is althans in de laatste stukken ook weer tot ons gekomen. Ik meen dat analoog aan eerdere instelling van dergelijke nummers daarin wel degelijk bepalingen zijn opgenomen dat wat dat betreft de verzekerde zelf wel degelijk rechten krijgt en ook dat nummer verneemt.

SVr-delegatie: Inderdaad. Behalve inzage- en correctierecht zal de verzekerde beschikken – dat doet hij nu eigenlijk al – over zijn eigen sofi-nummer. Het al uitgereikte fiscaal nummer wordt dan tot sofi-nummer verheven.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** Mevrouw Dales bedoelde een boekje dat de verzekerde bij zich draagt waarin zijn arbeidsverleden wordt bijgehouden. Welnu, in die termen denken we niet.

4. *De arbeidsverleden-eis:*

h. het meetellen van perioden van scholing voor de bepaling van het arbeidsverleden

SVr-delegatie: Naar ons gevoel is het een duidelijke beleidskeuze of men dat wil doen. Wij zien geen technische moeilijkheden. Als men kan vaststellen of men een kind verzorgt, kan waarschijnlijk ook de scholing worden vastgesteld. Wel hebben wij de indruk dat bepaalde criteria moeten worden aangelegd om dat goed te kunnen volgen. Wij zijn zeer benieuwd in hoeverre de staatssecretaris, als het gaat om een adviesaanvraag over het voorzieningenbeleid, dat punt er dan bij zal betrekken, want het houdt natuurlijk ook nauw verband met punt 13 van de agenda: het gelijkklaten van de uitkeringsstatus gedurende de periode van scholing. Eigenlijk krijgt u voor dat punt hetzelfde antwoord.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven:** Geldt hetzelfde ook als het om her- en bijscholing gaat, om het maar even zo samen te vatten, want dat zou namelijk het geval kunnen zijn?

SVr-delegatie: Daat gaat het dan inderdaad ook om. Mijns inziens komen gewoon de normale moeilijkheden om de hoek kijken die niet alleen bij een WW, maar ook bij een WWV altijd om de hoek komen kijken: wat te doen bij dagscholing enz. Alle mogelijke theoretische scholingen.

Het is voor ons ook de reden te veronderstellen dat er ten aanzien van dit punt inderdaad door de staatssecretaris aan ons een verzoek zal worden gedaan hierover een mening te geven.

5. *De inkomensgevolgen:*

a. *de berekeningswijze van de SVr en die van het kabinet. Waardoor ontstaan de verschillen?*

SVr-delegatie: Die vraag kan worden opgevat als een micro-vraag en als een macro-vraag. Ik zal eerst de micro-vraag beantwoorden. Er zijn inderdaad verschillen tussen onze uitkomsten wat betreft individuele inkomensverschillen in allerlei casusposities en die van het kabinet. De voornaamste oorzaak daarvan is dat onze uitkomsten bruto-verschillen zijn en die van het kabinet netto-verschillen. Er is ook een macro-antwoord mogelijk. Er zijn ook verschillen in de macro-uitkomsten wat de totale lasten betreft. Dat heeft vooral te maken met twee zaken. In de eerste plaats hebben wij een ander basisjaar genomen, namelijk: 1986. Wij zijn uitgegaan van onze eigen ramingen in 1986. Het kabinet is uitgegaan van ramingen-uitkomsten van mei 1985. Het andere verschil, dat vooral bij de AAW/WAO doorwerkt, is dat wij hebben meegenomen de demografische ontwikkelingen in de tijd na 1986 bij het bepalen van de structurele uitkomsten.

Niet alleen de demografische ontwikkelingen, maar ook de ontwikkelingen van de participatiegraad van de beroepsbevolking. Die twee zaken verklaren in hoofdzaak het verschil.

5. *De inkomensgevolgen:*

b. *de gevolgen van de wetsvoorstellen voor de bovenwettelijke uitkeringen*

SVr-delegatie: Ik heb de vraag opgevat in relatie met de Toeslagenwet. Zo zal de vraag althans bedoeld zijn. De bovenwettelijke uitkering wordt geacht loon te zijn die in mindering komt op de Toeslagenwet. Zoals de Raad in zijn advies al heeft geschreven, zal dat de animo om bovenwettelijke uitkeringsregeling tot stand te laten komen bij de betrokken c.a.o.-partijen aanmerkelijk kunnen doen verminderen. In situaties, waarin die toestand blijft bestaan, zal het voor de bedrijfsvereniging zeer moeilijk zijn, en vooral ook voor de werkgever, want dan zal steeds individueel, dus bij elke werknemer afzonderlijk, moeten worden bekeken hoe de verhouding is van uitkering en toeslag plus eventuele bovenwettelijke uitkering. In het raadsadvies is om die reden dan ook dringend geadviseerd de Ziektewet buiten de toeslagregeling te houden.

Mevrouw **Ter Veld:** Ik zou met name, enigszins toegespitst, toelichting vernemen over de uitwerking van de samenloop van uitkeringen en pensioenen. Hierover heeft de Raad een andere opvatting dan in het wetsvoorstel is verwerkt.

Ik weet het niet precies, maar is het niet op enigerlei wijze mogelijk dat iemand bij een ontslag op dit moment een soort schadeloosstelling als een suppletie op zijn uitkering bedingt? Wordt daarmee, in technische zin, op gelijke wijze omgegaan als met een bovenwettelijke uitkering? Ik meen dat bij de Werkloosheidswet het nu tot de bevoegdheid van de bedrijfsvereniging behoort een dergelijke regeling te treffen, en dat uit de WWV volgens een bepaling uit 1967 een aanvulling zou mogen plaatsvinden. Zouden deze wegvallen bij een uitkering waarbij in het geval van de IOW een toeslagenregeling noodzakelijk zou zijn?

SVr-delegatie: Voor wat betreft de regeling zoals deze nu is in de WW: als er een aanvulling op een uitkering wordt verstrekt, of er wordt een schadeloosstelling verstrekt die bedoeld is als aanvulling op de uitkering is er aan de hand van een bevoegdheidsbepaling in de wachtgeldreglementen van de bedrijfsvereniging geregeld, of al dan niet aftrek kan worden toegepast. De praktijk is echter, dat zulks niet gebeurt. De uitkeringen worden toegestaan, maar er moet wel toestemming voor

worden gevraagd. Volgens de nu voorliggende wetsvoorstellen verdwijnt die bevoegdheid bij de bedrijfsverenigingen, maar het is ook zo, dat die aanvullingen niet meer op de uitkeringen in mindering worden gebracht, volgens artikel 34. Dus het is een andere situatie.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven**: U heeft gezegd dat juist de animo om de bovenwettelijke uitkeringen af te sluiten zal verminderen. Geldt dit niet juist voor het niveau van degenen die het minimumloon verdienen, zodat er dus twee categorieën werknemers ontstaan?

SVr-delegatie: Het speelt juist voor die categorie personen met een inkomen op het niveau van het minimumloon of een 20 à 30 procent erboven, want voor iemand wiens inkomen belangrijk hoger ligt, geldt dat 70 procent van zijn dagloon al boven de norm van de Toeslagenwet ligt, zodat hem, in uw optiek, ook veel gemakkelijker een bovenwettelijke uitkering kan worden gegeven, want de Toeslagenwet speelt dan geen rol meer.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: Ik wil graag eerst een algemene opmerking maken over de anti-cumulatie. De Raad heeft in zijn advies nog weer eens benadrukt het toch wel zeer jammer te vinden dat de, door de staatssecretaris genoemde, hoofdlijnen van de anti-cumulatie nu in de Wet zelf worden geregeld, waarbij het er in wezen op neerkomt dat daarnaast eigenlijk geen enkele ruimte bestaat om als uitvoeringsorgaan veel zelf te doen aan de invulling van anti-cumulatie. De huidige uitkeringsregeling bevat hele rissen bepalingen waarin de aftrek van inkomsten uit wel of niet werken is geregeld. U zult er versteld van staan in welk een korte bepaling dit alles nu geregeld kan worden. Als het werk minder dan vijf uur wordt hervat, vindt er een aftrek van 70 procent van de inkomsten plaats. Daar is alles mee geregeld. Wij hebben het als Raad toch wel wat betreurd – ik meen dat de Raad daarin unaniem was – dat daarmee alles – maar dan wel in een zeer summiere vorm – naar de Wet is verschoven. Als het specifiek om de pensioenen gaat, heeft de Raad altijd zeer veel moeite gehad met het oorspronkelijke wetsontwerp over de samenloop van WW-uitkeringen met pensioenen, welk ontwerp inmiddels is ingetrokken. Ik heb de indruk dat de staatssecretaris met name in zijn laatste stukken de pijn wat heeft verzacht. Dat sluit niet uit dat hij – maar dat is dan bijna een beleidsinvulling – in zijn filosofie vroegtijdig gepensioneerd met 65-jarigen en ouderen gelijk stelt. Dat uitgangspunt wijkt wezenlijk af van de huidige regeling. De SVr en de SER zaten destijds op één lijn wat betreft de opvatting dat die aftrek in geval van pensioenuitkering eigenlijk niet in de wet zou moeten worden geregeld. De staatssecretaris heeft zijn oorspronkelijke wetsontwerp kunnen intrekken, omdat hij nu deze hele aangelegenheid in het huidige voorstel heeft verwerkt. Hij is dus ten dele aan bepaalde bezwaren tegemoet gekomen. Het voert technisch wat te ver dit alles precies uiteen te zetten, maar in hoofdlijnen blijft het bezwaar van de SVr, dat het jammer is dat dit soort zaken in de wet zelf worden geregeld, overeind staan. Ook de SER sprak destijds zijn voorkeur uit voor enige ruimte voor de uitvoeringsorganen om bij deze anti-cumulatie zelf een stukje beleid te kunnen voeren.

De heer **Nijhuis**: Op een van de vorige vragen werd geantwoord dat de Ziektewet buiten de Toeslagenwet zou moeten blijven. De vraag daarbij is dan of dit voor de hele ziekteperiode geldt of voor de eerste zes weken, met een wel of niet behoud van de minimum dagloonbepaling, die destijds door aanvaarding van een amendement van de heer Weijers en ondergetekende is ingevoerd, gelet op met name de positie van het midden- en kleinbedrijf.

SVr-delegatie: Onze Raad is van oordeel dat dit voor de totale duur van de ziekteperiode zou moeten zijn.

De heer **Nijhuis**: «Waarom» lijkt me hier dan toch wel een interessante vraag.

SVr-delegatie: Het gaat dan om differente uitkeringen, ook na zes weken. De Toeslagenwet werkt uitsluitend voor gehuwden die een minimum inkomen hebben en een aanvulling krijgen. Dat betekent dan dat, ook in de aanvullingspolitiek die daarnaast nog moet worden gevoerd, de één wel en de ander geen toeslag krijgt. In de tweede plaats betekent dat voor degenen die ziek zijn – dat zijn er nogal wat in Nederland, maar men is meestal maar kort ziek – dat als een collectieve afspraak over doorbetaling tot honderd procent wordt gemaakt en dat wordt uit aanvullende fondsen geregeld, dan met zijn allen – gelukkig zijn er maar weinig mensen langer dan zes weken ziek – dan met zijn allen de top wordt gedekt. Dan maakt het niet zo verschikkelijk veel verschil of daarop al dan niet een Toeslagenwet wordt losgelaten.

De heer **Nijhuis**: De huidige minimum dagloonbepaling geldt alleen voor gehuwden, terwijl de Toeslagenwet zowel voor gehuwden als voor ongehuwd samenwonenden geldt, hetgeen natuurlijk wel een vrij groot verschil is. Dat betekent dat in één Wet het onderscheid tussen gehuwden en ongehuwd samenwonenden nog wel gemaakt zal worden, maar dat die twee categorieën in de Toeslagenwet wel gelijk worden behandeld. Vindt u dat wettechnisch en uitvoeringstechnisch wenselijk?

SVr-delegatie: Als ik over de Ziektewet spreek kan ik me moeilijk beperken tot alleen maar de techniek ervan.

5. *De inkomensgevolgen:*

c. *de berekening van het dagloon (onder meer in verband met vakantiebonnen)*

SVr-delegatie: Het is niet zo'n groot probleem. We hebben begrepen dat de dagloon-systematiek in de dagloon-berekening blijft zoals deze was, en ook in verband met vakantiebonnen blijft zoals deze was. We hebben ons ervan vergewist dat de nieuwe wettelijke bepalingen over het dagloon de toepasselijkheid van de oude dagloon-bepalingen niet in de weg staan. Wij zien dus op dit moment geen problemen, maar het is mogelijk dat wij de vraag niet goed begrepen hebben.

Mevrouw **Ter Veld**: Als er geen problemen zijn hoef ik deze ook niet te zien.

SVr-delegatie: Ik zal het trachten te verpakken in de vorm van een aanvulling. Men kan zich, gedachtig aan de spreuk «oude wijn in nieuwe zakken» afvragen of de oude dagloonregeling wel op een nieuwe wet kan worden toegepast. Hierover rijzen toch wel enige vragen. De Federatie van Bedrijfsverenigingen is dan ook druk doende om vast te stellen – en zal terzake ook duchtig overleg met ons plegen – in hoeverre de bestaande bepalingen wellicht hier en daar toch zullen moeten worden aangepast voor een toepassing op een totaal nieuwe wet.

5. *De inkomstengevolgen:*

d. *verrekening van de W.W.-uitkering met gedeeltelijke werkhervatting*

Mevrouw **Ter Veld**: Het gaat kennelijk om een zeer ingewikkelde materie, want ik begrijp er totaal niets van. Er zijn mensen met een baan die daarnaast, bij voorbeeld, de functie van gemeenteraadslid uitoefenen. Een en ander blijft dan gewoon zo doorlopen. Wordt men later, als men werkloos is, gemeenteraadslid, dan wordt er iets verrekend. Er zijn mensen die voor zeer lange tijd een baan hebben gehad en misschien een

baan hervatten voor een gedeelte van de werkweek, vanuit welke werksituatie men ook weer werkloos kan worden. In dat geval telt de laatste of de eerste werkloosheidsperiode mee. Ik begrijp hier niets van. Licht dat nu aan mij, of is de materie werkelijk zo ingewikkeld. Waar zitten dan de knelpunten? Is het systeem wel uitvoerbaar als ik het niet kan begrijpen en het dus ook niet aan iemand kan uitleggen?

SVr-delegatie: Het gaat inderdaad om een buitengewoon ingewikkelde materie. Wij hebben in een notitie over deze problematiek, die als bijlage bij het SVr-advies is gevoegd, al geschetst hoe ingewikkeld het kan worden. Er gelden in wezen twee systemen, puur voor het al of niet rekening houden met het feit dat iemand na werkloos te zijn geweest weer gaat werken. Volgens het ene systeem worden de inkomsten van iemand die minder dan vijf uur werk hervat, afgetrokken. Volgens het andere systeem – dat in de praktijk verreweg het meest zal moeten worden toegepast – worden niet de inkomsten met de uitkering verrekend, maar dient te worden gekeken naar het aantal uren arbeid dat door iemand is verricht in relatie tot het aantal vroeger verrichte arbeidsuren, aan de hand waarvan de uitkering wordt verminderd. Dat kan tot gevolg hebben dat men dan op een gegeven moment in een circuit terecht komt waarin steeds per week – we krijgen immers in toenemende mate te maken met het feit dat mensen op afroepcontract of voor uitzendbureaus werkzaam zijn – de uitkering moet worden aangepast. De ene week kan het 17/40ste, de volgende week 18/40ste en de daarop volgende week 24/40ste zijn, maar tegelijkertijd kan na een bepaalde periode ook weer een gedeeltelijk nieuw recht op uitkering ontstaan. Dus dan kan de situatie ontstaan dat iemand twee rechten op een W.W.-uitkering heeft, waarvan het ene recht eerder is ingegaan dan het andere. Dat werkt ook weer door naar de arbeidsverleden-eis. Men kan op een gegeven moment, bij voorbeeld, ook drie rechten op een WW-uitkering krijgen, dan volledig werkloos worden en daarna weer voor een gedeelte de arbeid hervatten, waarbij dan de vraag moet worden gesteld: wat kost ik nu nog of wat en waar houd ik nog rekening mee? De materie is dus inderdaad, zeer ingewikkeld. Wij zouden ervoor willen pleiten dat aansluiting wordt gezocht bij het huidige systeem, te weten de aftrekgeregeling waarin 70 procent van de met werken tijdens de werkloosheidsperiode verdiende inkomsten op de uitkering in mindering wordt gebracht, omdat zulks naar ons oordeel in ieder geval het voordeel van de overzichtelijkheid en de eenvoud heeft. De problemen die aan het huidige systeem kleven hebben we in voornoemde notitie op een rijtje gezet. We hadden daarover overigens nog wel twintig pagina's kunnen schrijven, juist omdat het zo'n buitengewoon ingewikkelde materie betreft.

Een ander lid van de **SVr-delegatie:** Dit illustreert alleen maar hetgeen ik eerder bedoelde met anti-cumulatie, waarvan de hoofdlijnen dan nu in de Wet zouden zijn opgenomen en waarvan wij, als SVr, bepleiten dat hiervoor meer ruimte in de uitkeringsreglementen moet worden gegeven.

De heer **Weijers:** Aansluitend op de laatste opmerking: zou dat ook kunnen leiden tot het oordeel uwerzijds dat het tijd wordt dat ook de manier waarop dat stukje vrijheid wordt gefinancierd nog eens wordt bezien? De ervaring wijst toch uit dat, bij voorbeeld, voor overheidspersoneel op bepaalde punten een wat andere regeling geldt dan voor andere groepen werknemers. Men kan zich afvragen welk effect dit heeft op de wil van mensen om op enigerlei wijze ook gedurende de uitkeringsperiode van arbeid op hun kap te nemen. De simpele vraag rijst hierbij dan ook of wij «bemoedigen» of «ontmoedigen».

5. De inkomensgevolgen:

e. de loon- en premie-inhouding als gevolg van de wijziging van de Coördinatiewet

Svr-delegatie: Misschien begrijp ik de vraag niet goed, maar naar mijn oordeel is er materieel geen sprake van enige wijziging. Een aantal thans in de Ziektewet voorkomende bepalingen betreffende premie-inhouding op de uitkering komt nu centraal in de Coördinatiewet te staan zonder, naar mijn oordeel, materiële betekenis. Wellicht is de vraag anders bedoeld.

Mevrouw **Ter Veld:** Het betreft een tweeledige vraag. In de eerste plaats: als in de Coördinatiewet iets wordt gewijzigd, betekent het dan dat ook, in plaats van de vereveningsbijdrage, overal premie wordt ingehouden? In de tweede plaats: stel dat iemand twee uitkeringen of een inkomen plus een uitkering heeft, hoe loopt dit dan samen en hoe werkt dit dan, bij voorbeeld, ten aanzien van een WAO-uitkering en een gedeeltelijke WW-uitkering? Wordt de franchise dan twee keer toegepast?

Svr-delegatie: Mijn antwoord zou simpel kunnen luiden: het werkt net zo als het vandaag werkt, dus verkeerd. Ik denk niet dat de staatssecretaris het oogmerk heeft ten aanzien van dit aspect nu een aanpassing in te voeren. Voor wat «dubbele zaken» betreft, zoals uitkering plus loon of een dubbele uitkering en een dubbele franchise, heeft de Raad op dit moment een concept-beschikking van de minister voorliggen, waarover advies moet worden uitgebracht. Die problemen liggen dus op tafel. Echter, met de nu voorgestelde wijzigingen in het stelsel wordt door de bewindsman geen wijziging van dit element aangebracht.

Een ander lid van de **Svr-delegatie:** Ik zou er alsnog voor willen pleiten dat, aangezien zich na de stelselherziening toch veel meer dan nu de situatie zal voordoen van een samenloop van de WAO- en WW-uitkeringen waarbij de verschillen bij de inhouding, zowel qua belastingtabellen als qua premieheffing enerzijds en vereveningsbijdragen anderzijds naar ons oordeel als gevolg van de wijziging in de Coördinatiewet niet worden opgeheven, er toch naar enige harmonisatie terzake wordt gestreefd, omdat zich anders grote problemen zullen voordoen, ook naar de uitkeringsgerechtigden toe. Wil men dat op een samengestelde uitkering de juiste bedragen worden ingehouden, zodat naheffingen van de inkomstenbelasting worden vermeden, dan zijn hiervoor wettelijke regelingen nodig.

7. De premie-effecten

Svr-delegatie: Ik zou u willen verwijzen naar tabel 10 op blz. 402 van ons advies waarin alle premies staan vermeld. Enige toelichting mijnerzijds kan u wellicht tot steun dienen. De effecten zijn onder meer een duidelijke stijging van de WW-premie, een daling van de AAW-premie en een stijging/daling van de WAO-premie. Het laatste hangt enigszins af van de keuze van de variant voor de inschatting van de gevolgen van de trappen van de verdisconteringsbepaling in de AAW/WAO. Die factor had ik trouwens ook moeten noemen bij de eerder aan de orde gestelde vraag over de inkomensgevolgen (de macro-beantwoording). Het verschilt ook nog met de schatting van het ministerie, want daar is men uitgegaan van een percentage van 50 en in ons advies is gekozen voor een aantal varianten. Wat de WW betreft schommelt de premie van een kleine 2 tot een ruime 3 procent. De daling van de AAW-premie is tussen de 1,5 en 5,5 procent en de WAO-premie schommelt tussen de varianten van daling van bijna 2,5 procent tot een stijging van 1,5 procent. Een en ander heeft natuurlijk wel gevolgen voor de verdeling tussen werkgevers en werknemers. De werkgevers zullen er per saldo een gunstig effect van hebben, terwijl de werknemers met een premiestijging geconfronteerd zullen worden.

Mevrouw **Ter Veld**: Het ESB-artikel dat ons de eerste week van dit jaar bereikte, bevat ook een berekening over de premiestijging van 1986, uitgaand van het al dan niet tijdig ingaan van de stelselherziening. Van de zijde van het ministerie luidde de kritiek dat de Sociale Verzekeringsraad alleen maar gekeken zou hebben naar de regelingen die onder zijn paraplu zelve zouden vallen. Zit er inderdaad een verschil in de berekeningen die de Sociale Verzekeringsraad heeft gemaakt met datgene wat eventueel door het kabinet zelve zou zijn berekend indien het naar de premies zou hebben gekeken?

SVr-delegatie: Het is inderdaad waar dat wij ons in ons advies hebben beperkt tot de sociale verzekeringsregelingen. Dat is ook onze taak.

8. *De beroepsprocedures en het al dan niet invoeren van een redelijkheidstoets door de rechter*

SVr-delegatie: We hebben al gesproken over de schatting van hetgeen er met de beroepsprocedures zal gaan gebeuren. Het is moeilijk dat precies aan te geven. Men kan alleen maar vermoeden dat het aantal beroepsprocedures zal toenemen. Het invoeren van een redelijkheidstoetsing hangt enigszins af van de wijze waarop wordt aangekeken tegen de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep. De Centrale Raad stelt zelf altijd dat een redelijkheidstoetsing een andere toetsing is dan die van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en verder gaat dan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit breed opvallend betekent het mijns inziens inderdaad een versterking van de rechtspositie van de cliënt. Echter, als men ziet dat ook de Centrale Raad, evenals andere administratieve rechters, toch de algemene beginselen van behoorlijk bestuur steeds verder uitdiept, verfijnt, preciseert, dan wordt het verschil geleidelijk aan wel zeer klein. Dat is mijns inziens dan ook de reden waarom in de Raad uiteindelijk een verschil in afweging heeft plaatsgevonden, zodat er in de Raad op dat punt ook twee standpunten zijn ingenomen. Het ene standpunt luidt dat het eigenlijk niets nieuws betreft: laat de toetsing beperkt zijn tot de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en de normale wetmatigheidstoetsing en voeg geen nieuwe toetsingsgrond toe, terwijl het andere standpunt luidt: wij zien toch in dat standpunt wat verruiming in de benadering door de beroepsrechter voor de redelijkheidstoetsing. Maar het hangt er maar vanaf hoe de opmerkingen van de Centrale Raad zelve worden gewogen en of daaraan werkelijk inhoud wordt gegeven. Ik heb eens geprobeerd in een Handboek over procesrecht neer te schrijven wat het verschil was. Ik meen erin geslaagd te zijn, maar ik geloof niet dat iedereen daarover overtuigd is. Bij een introduceren van de redelijkheidstoets bestaat mijns inziens wel de kans dat daardoor het aantal procedures zal toenemen, omdat men daarmee verwachtingen bij de verzekerden en bij de overige «problemers» wekt dat er meer ruimte is beslissingen van uitvoeringsorganen verdergaand te toetsen dan bij de algemene beginselen van behoorlijk bestuur het geval zou zijn.

De heer **Weijers**: Het «middenstandpunt» van de Sociale Verzekeringsraad – als ik het zo mag noemen – was, dat daar waar sprake is van een discretionaire bevoegdheid, een redelijkheidstoetsing op zijn plaats zou zijn. Moet ik uit uw redenering afleiden dat ook die stellingname eigenlijk een nagenoeg theoretische stellingname is?

SVr-delegatie: Theoretisch. Afhankelijk van de wijze waarop de beroepsrechter de bijzondere toetsingsgrond zou gaan invullen. Aan de ene kant kan worden verwezen naar – zeer technisch – jurisprudentie over artikel 45 van de Ziektewet, over artikel 32 van de WAO en over artikel 23

van de AAW waarbij de Centrale Raad niet verder gaat dan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Kijkt men daarentegen naar de jurisprudentie waarin de redelijkheidstoets ook voorkomt, over artikel 57 van de AAW (het voorzieningenartikel), dan ziet men dat de Centrale Raad daar toch de neiging heeft wat verder te gaan dan alleen maar het toetsen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dus als men de jurisprudentie als norm hanteert gaat het mijns inziens noch om een theoretische, nog om een academische kwestie.

De heer **Weijers**: Als de wetgever veel meer bevoegdheden bij de bedrijfsverenigingen c.q. de SVr zou neerleggen, zou er dan meer aanleiding zijn de redelijkheidstoets te introduceren, of niet?

SVr-delegatie: Dat zou dan – nu moet ik oppassen, want de Raad spreekt dus van verschillende standpunten en ik wil me hier niet profileren naar één standpunt toe – in een toelichting op zo'n wettelijke bepaling heel nadrukkelijk moeten worden aangegeven dat van de beroepsrechter meer wordt verwacht dan alleen een toetsing aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, daarmee de rechter ook dwingend uit te spreken wat nu precies de mate van toetsing is.

10. *De effecten van de beperking van de personenkring tot de personenkring van de WW*

SVr-delegatie: Ik heb inmiddels gebruik gemaakt van bijlage 6 van de memorie van antwoord waarin een vergelijkend overzicht is opgenomen. Hierin vallen twee groepen op, te weten de groep huishoudelijk personeel (met minder dan drie arbeidsdagen per week), die verzekerd was bij de WWV en niet voor de nieuwe WW. Dan wordt er een mogelijkheid geopend voor een vrijwillige werkloosheidsverzekering. Niet is geregeld de groep Nederlanders die in het buitenland werkt, dus zij die in dienst zijn van een buitenlandse werkgever. Deze groep was WWV verzekerd, bij voorbeeld zeelieden, is voor de nieuwe WW niet verzekerd en ook voor hen is geen voorziening getroffen. Dus wanneer, bij voorbeeld, een zeeman in Nederland terugkeert, kan door hem geen beroep op de WW worden gedaan.

11. *De uitvoeringsgevolgen voor de bedrijfsverenigingen en de personele gevolgen, etc.*

SVr-delegatie: In de eerste plaats zijn de gevolgen natuurlijk groot. Deze worden voor de korte termijn voor een belangrijk deel bepaald door de aard van de overgangsregeling, voor de overgang van het oude naar het nieuwe stelsel. De Raad had terzake een vrij geleidelijke overgang voorgesteld: laat alles wat oud is, oud, en begin in het nieuwe stelsel als het ware nieuw op te bouwen, waardoor de overgang wat geleidelijker plaatsvindt. Welnu, er is gekozen voor een wat ander stelsel. Ik denk dat hiermee vooral op de schouders van de GMD een grote last wordt gelegd. Wellicht wil een woordvoerder van de GMD hieraan aanstonds nog wat toevoegen.

Wat de personele gevolgen betreft, is er al in een vroeg stadium door de Raad overleg geopend met de Federatie van Bedrijfsverenigingen en met de Kring van Directeuren als de werkgeversgroepering in de sfeer van de uitvoeringsorganen over het stimuleren van overleg tussen de uitvoeringsorganen die onder onze competentie vallen en de uitvoeringsorganen van andere sociale zekerheidsregelingen. Daarop is de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aangesproken. Tot dusverre heeft de poging van de zijde van de bedrijfsverenigingen respectievelijk de Kring van Directeuren niet tot enig resultaat geleid.

Het baart ons wel zorg dat er nog geen perspectief is ten aanzien van het personeel dat wellicht in de sfeer van de gemeenten zou moeten overkomen of, nog algemener gesteld, overbodig zou worden als gevolg van de invoering van deze stelselwijziging. Ik heb inmiddels begrepen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten doende is onder de gemeenten te enquêteren naar de mogelijke gevolgen van de wetswijziging. Een en ander baart ons echter zorg.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: Voor de GMD wordt aan een zware klus gedacht voor wat betreft de herbeoordeling van de jongeren tot 35 jaar. De GMD heeft al uitgesproken dat die klus niet of nauwelijks te klaren is in de periode die daarvoor gedacht wordt, namelijk twee jaar. Vooral omdat het een activiteit wordt die zeer zware eisen stelt aan de zorgvuldigheid waarmee verkregen rechten eventueel moeten worden teruggedraaid. De verwachting is dat daartegen een grote weerstand bij de te herkeuren groep zal ontstaan, hetgeen des te zwaardere eisen stelt aan de zorgvuldigheid die moet worden betracht. Dat zijn voor de GMD eigenlijk de enige activiteiten die rechtstreeks uit de stelselherziening voortvloeien, boven de doorlopende.

Voorts bestaat er nog een uitvoeringsprobleem waar we ook vrij moeilijk tegenaan kijken, namelijk de spanning die er bestaat tussen het theoretische beoordelingsstramien aan de hand van het nieuwe criterium en de begeleidingsactiviteiten die bij dezelfde GMD plaatsvinden bij het zoeken naar functies. Het is toch een lichtelijk schizofrene toestand, dat aan de ene kant een reeks functies geduid wordt waarin de toegankelijkheid geen rol speelt waardoor de arbeidsongeschiktheid wordt bepaald, en dat vervolgens begeleidings- en bemiddelingsactiviteiten worden gericht op functies die natuurlijk wel heel concreet in de maatschappij moeten kunnen worden gevonden. Welke weg we daarin moeten bewandelen is ons nog niet helemaal duidelijk.

12. *De mogelijkheid van een vijf/vierde-model*

De heer **Weijers**: Wanneer een bedrijfsvereniging het premiedagloon en het verzekerd dagloon voor zijn groepering wat hoger zou willen stellen dan thans normaal is, zou daarvoor dan ruimte moeten komen?

We kennen een aantal beroepsgroepen waarvoor geen maximum wordt gehanteerd, zoals bij voorbeeld overheidspersoneel. In de marktsector speelt het maximum dagloon wel een rol. We weten uit ervaring dat er voor mensen met een bepaald inkomensniveau, als zij met ontslag te maken krijgen, geen aanvullingsregelingen zijn en voor hen dus een duikeling in inkomen plaatsgrijpt. Ik zou me dus kunnen voorstellen dat men in die bedrijfstakken waar dit zou kunnen spelen, zou zeggen: wij verzekeren een hoger inkomen, zowel naar premie als naar uitkering. Die mogelijkheid is met name ook, als ik mij wel herinner, in de adviezen, uitgebracht door de MHP, genoemd. Mijn vraag is of een ontwikkeling in die richting technisch mogelijk is.

SVr-delegatie: Het zou technisch alleen mogelijk zijn als de beroepsgroep zich aan zijn eigen wachtgeldfonds houdt. Ik ben niet van plan meer te betalen dan erin komt. Als een beroepsgroep zijn eigen lasten betaalt, moet die groep dat zelf weten. Ik weet niet of we al zo ver zijn. Als de lasten worden uitgesmeerd over anderen die geen premie voor verhoogde uitkeringen betalen, dan vind ik het wel aardig, maar dan nog voel ik er, technisch, weinig voor.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: Is er een verband met de vraag die wel eens is gesteld in hoeverre aanvullende verzekeringen kunnen worden afgesloten? Ligt dat eigenlijk niet in dezelfde lijn? Hiervan heeft de staatssecretaris gezegd dat het wel kan, maar dan binnen, bij voorbeeld, de c.a.o.-sfeer, maar zeker niet, hoewel die pot gezamenlijk wordt opgebracht, ten laste van het wachtgeldfonds.

De heer **Weijers**: Als ik spreek over «verhoging van het premiedagloon», wordt dus ook premie over het meer-inkomen voldaan.

SVr-delegatie: Door de heer Zwarts is onderstreept dat het dan alleen maar ten laste mag worden gebracht van die groep mensen die er ook profijt van zouden kunnen trekken en niet ten laste van het Algemeen Werkloosheidsfonds.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: Mag ik opmerken dat in het SVr-advies ook wordt aangegeven – het betreft overigens verschillende standpunten – dat het volgens een deel van de Raad mogelijk zou moeten zijn via de wachtgeldfondsen. Een ander deel achtte dat niet mogelijk. Op zichzelf is hieraan in het advies dus wel aandacht besteed.

13. *Het gelijklaten van de uitkeringsstatus gedurende de periode van scholing*

SVr-delegatie: Ik heb het eerder in dit gesprek al enigszins aangeduid. Ik denk dat ik daarmee kan volstaan. Het zou geweldig zijn als er ten aanzien van dit punt enige coördinatie zou zijn.

14. *De invoeringsdatum*

De heer **Nijhuis**: Is het te overwegen de invoeringsdatum te wijzigen in «invoeringsdata», gelet op de werklast en -lust van degenen die het moeten uitvoeren?

SVr-delegatie: Het zou kunnen worden overwogen, maar naar mijn oordeel zou het niet van harte aanbeveling verdienen. Met name de WAO/AAW-aspecten in de nieuwe WW hangen toch zeer nauw samen. Er zouden in de wettelijke regeling van het overgangsrecht dan toch nauwkeurige voorzieningen moeten worden getroffen voor de inwerking van de diverse – voor een deel oude en voor een deel nieuwe – stelsels. Het lijkt mij een zeer riskante operatie, die ik dan ook niet zou willen aanbevelen.

b. **IOW** (19 260)

15. *Het onderbrengen van zelfstandigen in de I.O.W.*

SVr-delegatie: Dat punt valt enigszins buiten onze competentie, want de IOW valt niet onder de paraplu van de Sociale Verzekeringsraad.

Een ander lid van de **SVr-delegatie**: In samenwerking met Landbouw wordt technisch bezien onder welke condities zelfstandigen in de IOW kunnen worden ondergebracht. Of de Kamer dat advies dan zal overnemen, staat dan te bezien.

Mevrouw **Dales**: Wanneer zal dat advies gereed zijn?

SVr-delegatie: Naar verwachting zal de Kamer hierover in de loop van volgende week een brief ontvangen.

De heer **Nijhuis**: Wat is, kijkend naar de wetstechniek en de uitvoeringstechniek, naar uw oordeel dan verkieslijker? De IOW toepassen voor de ex-zelfstandigen, of het handhaven van de huidige bedrijfsbeëindigingshulpregeling?

SVr-delegatie: Het probleem daarbij is dat er twee bedrijfsbeëindigingshulpregelingen zijn, die niet bij elkaar passen.

Als we over «zelfstandigen» praten, praten we zowel over de landbouwsector als over het midden- en kleinbedrijf; er zijn er wellicht nog wel meer te noemen. Het verschil is natuurlijk ook dat de bedrijfsbeëindigingshulpregeling, los van de invalshoek, hoofdlijnen bevat die niet wettelijk zijn geregeld. Wel wordt hierop toezicht door de Kamer uitgeoefend. De Kamer controleert een en ander, maar de hoofdlijnen kunnen vrij gemakkelijk veranderd worden; een wet wijzigen is wat moeilijker. Simpel uitgedrukt, liggen de rechten die men thans aan een bedrijfsbeëindigingshulpregeling kan ontnemen in hoofdlijnen vast. Het in de wet vastleggen dat mensen recht hebben op een uitkering na een bepaalde periode, wanneer ze niet meer vooruit kunnen, is er natuurlijk iets geheel anders. Materieel zal het mijns inziens voor de groep waar ik voor sta – wanneer we dat voor elkaar zouden krijgen – niet zo erg veel uitmaken.

Mevrouw **Dales**: Betekent het dat het volgens u zeer wel mogelijk is vast te stellen dat een bedrijf wel levensvatbaar is en er dus sprake is van een beëindiging uit vrije wil?

SVr-delegatie: Ik heb twintig jaar ervaring opgedaan met de bedrijfsbeëindigingshulpregeling, die nogal eens is aangepast. In de huidige systematiek stellen we natuurlijk zodanige condities aan mensen die een beroep doen op de bedrijfsbeëindigingshulpregeling, dat men wat ons betreft eerst dan een bedrijf kan sluiten als wij betrokkene werkloos hebben verklaard. Hiervoor bestaat een serie condities, die ik wel voor het midden- en kleinbedrijf kan presenteren, maar waarvan de geldigheid voor de landbouwsector nog moet worden getoetst. Dat vraagt tijd.

De heer **Nijhuis**: Hoe moet ik nu, afgezien van de flexibiliteit waarover de heer Zwarts sprak, als het gaat om de bedrijfsbeëindigingshulpregeling, het begrip «onvrijwillig werkloos» voor de IOW invullen?

SVr-delegatie: We hebben reeds enige moeite gehad met de technische uitleg van het begrip «onvrijwillige werkloosheid» ten aanzien van werknemers. Aan de hand van onze techniek wordt gezien of een inkomen beneden een bepaald niveau is gedaald, hetgeen ook nog afhankelijk is van leeftijd. Een ontwikkeling waarvan men eigenlijk kan zeggen, dat het doorploeteren betekent voor een inkomen dat ver beneden het minimumloon ligt. Dat mag iemand voor mij blijven doen. Dat is de vrijheid die ondernemers dan nog hebben. Men heeft op dat punt ook de vrijheid om failliet te gaan. Echter, als men in die omstandigheden het bedrijf wil beëindigen, kan ik stellen dat hij «onvrijwillig werkloos» is; hij heeft geen inkomen meer. Het bedrijf heeft in wezen ook maatschappelijk en economisch gezien geen nut meer. In dat geval zou ik met beëindiging akkoord kunnen gaan. Mijn uitgangspunt daarbij zou dan kunnen zijn dat men «onvrijwillig werkloos» is op het moment dat zulks aan de hand van een toetsing door een commissie wordt bevestigd. We hebben ook bij werknemers wel eens «onvrijwillige werkloosheid» aangenomen in de werkloosheidssfeer, ook in de langdurige werkloosheidssfeer, met zeer strakke uitvoeringsvoorschriften. Volgens mij is het mogelijk. In wezen is de techniek die wij in ons hoofd hebben niet veel anders dan de techniek die we nu al twintig jaar, zij het telkens aangepast, bij de bedrijfsbeëindigingshulpregeling trachten toe te passen.

c. **WAO/AAW** (19 256)

16. *Eventuele verhoging van de toelatingsdrempel voor de WAO/AAW*

De heer **Nijhuis**: Er is door de voorzitter van het directeurenberaad van de GMD, de heer Boersma, een opmerking gemaakt om toch te kijken naar het verhogen van de toelatingsdrempel. Daarbij kan men twee kanten uit. Men kan kijken naar de huidige percentages arbeidsongeschiktheid en daarbij op een gegeven moment een hogere drempel creëren.

Men zou ook kunnen zeggen dat – omdat men nu eenmaal zit met een bepaald systeem van arbeidsongeschiktheidsverzekering waarbij het verlies aan verdien capaciteit is verzekerd en niet de handicap – geen drempel kan worden opgebouwd door middel van een barema-systeem. Mag ik uw oordeel hierover vernemen? Is dat technisch uitvoerbaar? Is het wenselijk, aangezien dan een combinatie van twee systemen wordt gecreëerd?

SVr-delegatie: Voor wat uw verwijzing naar de opmerking van de heer Boersma betreft: hij heeft niet zo zeer gesproken over een toelatingsdrempel, maar zijn betoog was enigszins toegespitst op het opstapje. Ook in het SVr-advies is uitgebreid gesproken over de twee soorten opstapjes; het klassieke opstapje dan men vanuit de Ongevallenwet overneemt waar de theoretisch berekende mate van arbeidsongeschiktheid met één of met twee klassen verhoogd kan worden. De bedoeling daarvan was indertijd dat daardoor het perspectief voor het verkrijgen van werk wat gunstiger zou zijn.

De heer **Nijhuis:** Dat verhaal ken ik. Het gaat mij echter om de uitlating van de heer Boersma – in vele kranten vermeld – dat uit het volumebeleid redenerend een hogere toelatingsdrempel wenselijk zou zijn.

Mevrouw **Ter Veld:** Wellicht zou het, nu de heer Nijhuis het woord «barema-normen» opvoert, toch interessant zijn als een toelichting wordt gegeven ten aanzien van het verschil tussen, bij voorbeeld, een Nederlandse en een Belgische regeling met betrekking tot de arbeidsongeschiktheid. Ik meen dat België nog van de barema-normen uitgaat.

SVr-delegatie: Het betreft een oude discussie over het verschil tussen het barema-systeem en ons systeem. Het is misschien aardig te vermelden dat de Belgen altijd met veel jaloezie naar het Nederlandse systeem kijken. Ik denk dat – maar dat is mijn persoonlijke opvatting; we hebben er in de Raad nooit zo uitdrukkelijk bij stilgestaan, omdat het bij ons sedert een groot aantal jaren een gepasseerd station is – een terugkeer naar het barema-systeem toch echt een terugkeer zou betekenen.

De heer **Nijhuis:** Mag ik mijn vraag wat verduidelijken? Ik heb deze gesteld naar aanleiding van de inbreng die wij hebben geleverd bij het voorlopig verslag. Wij hebben de vraag opgeworpen of het gerechtvaardigd is dat mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn uiteindelijk in de bijstand terechtkomen, en of daarvoor op een gegeven moment niet een oplossing moet worden gevonden waarbij dan met name zou moeten gekeken naar degenen die een zwaardere handicap hebben. Als men dan een drempel zou willen opwerpen, kan niet worden gewerkt met de drempel die we nu kennen, namelijk het percentage van ongeschiktheid, want deze zegt in feite niets over de mate van een handicap. Zou daarom niet moeten worden gekeken naar een ander drempel-systeem teneinde genoemde categorie uit de bijstand te kunnen houden? Dat kan naar mijn oordeel alleen door invoering van een barema-systeem. Mijn vraag is dan ook of zo'n barema-systeem, teneinde een drempel voor dat probleem te creëren, technisch op een redelijk korte termijn kan worden uitgevoerd.

Mevrouw **Ter Veld:** Past een dergelijk systeem in de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsvoorziening als loondervingsverzekering als gevolg van arbeidsongeschiktheid?

SVr-delegatie: Mijn persoonlijke opvatting is dat een barema-systeem zich heel slecht verdraagt met een arbeidsongeschiktheidsregeling, want er wordt dan uitgegaan van forfaitaire, veronderstelde arbeidsongeschiktheid. Dit systeem werd in het begin van de Ongevallenwet inderdaad wel

toegepast, maar werd reeds bij de uitvoering van de Ongevallenwet waar de mate van arbeidsongeschiktheid toch veel objectieverbaarder was en gemakkelijker was te bepalen, verlaten en komt in het hele denken over arbeidsongeschiktheidsregelingen niet wezenlijk meer voor.

17. *Het buiten de middelentoets houden van (gedeeltelijke) WAO-uitkeringen*

De heer **Nijhuis**: De vraag is ontstaan naar aanleiding van de discussie die wij hebben gevoerd tijdens een UCV over de bijstand, waarbij toen is geconstateerd dat indien de verdiscontering wordt afgeschaft de gedeeltelijke WAO-uitkering na uitwerking van de gedeeltelijke nWW-uitkering als het ware «verdwijnt» in de middelentoets van de Algemene Bijstandswet. Dit geldt ook voor dat deel van de (gedeeltelijke) WAO-uitkering dat uitsteekt boven het gelijkwaardige bijstandsdeel (toen «bandbreedte» genoemd).

Ook door de Sociaal-Economische Raad is de vraag opgeworpen – overigens unaniem – of niet het deel van de WAO-uitkering ergens op enigerlei wijze buiten de bijstand zou kunnen blijven. Ik heb daarover niets teruggevonden in het advies van de Sociale Verzekeringsraad. Is de vraag of het überhaupt technisch mogelijk zou kunnen zijn ooit volledig uitgediscussieerd?

SVr-delegatie: De vraag is niet binnen onze Raad uitgediscussieerd. De simpele verklaring hiervoor is, dat als men daarvoor naar een oplossing wil zoeken, deze aan de kant van de Bijstandswet moet worden gezocht. Daarover doet de Raad geen uitspraken.

De heer **Nijhuis**: Ik moet dus concluderen dat de vraag ook niet aan de Sociale Verzekeringsraad is gesteld, hoewel het door de staatssecretaris wel was toegezegd.

d. **Overige punten**

19. *De ISMO-voorstellen in relatie tot de voorliggende wetsvoorstellen*

SVr-delegatie: Er ligt een brief van 29 januari met een pakket van taken voor de Raad; naar ik meen zes adviesaanvragen en nog wat andere taken. Een en ander heeft dus de volle aandacht.

20. *De juridische en uitvoeringstechnische gevolgen van het hanteren van het begrip «leefeenheid»*

De heer **Linschoten**: We hebben naar aanleiding van het mondelinge overleg over de leefvormen vastgesteld dat het gelijk behandelen van gehuwden en niet-huwelijkse samenlevingsvormen in de verschillende wetten weliswaar niet op dezelfde wijze is geregeld, maar ik zou graag uw advies willen vernemen over de vraag in hoeverre het nuttig zou zijn de problematiek die ook in de toelichting op de wetsontwerpen en in de notitie «leefvormen» wordt opgeworpen, te omzeilen door in de verschillende wetsontwerpen te gaan werken met, bij voorbeeld, het begrip «leefeenheid» of het begrip «economische eenheid». Hoe luidt uw technisch oordeel hierover?

SVr-delegatie: Het is natuurlijk zo dat de begrippen die nu in de Toeslagenwet worden geïntroduceerd op zich zelf voor de bedrijfsverenigingen nieuwe begrippen zijn. We hebben eens gekeken of daarvoor een andere vorm denkbaar is. Het probleem blijft toch wel, dat als met het begrip «economische eenheid» moet worden gewerkt, men met dezelfde controleproblematiek blijft zitten. Wij verwachten daarvan dus niet veel soelaas.

De heer **Linschoten**: Ook de discussie in de Kamer met betrekking tot deze problematiek spitst zich met name toe op de definities van de Staatssecretaris, onder andere het criterium van de wijze waarop mensen zich naar buiten presenteren. Ik zou mij kunnen voorstellen dat dit soort criteria in de uitvoeringspraktijk problemen oplevert.

Indien het begrip «economische eenheid» zou worden gehanteerd, dat zou kunnen worden uitgelegd als, bij voorbeeld, niet meer en niet minder dan een duurzaam voeren van een gemeenschappelijke huishouding, zou dat dan niet een enorme verlichting voor de uitvoeringspraktijk kunnen betekenen?

SVr-delegatie: Mijns inziens zal dit in de praktijk niet zoveel uitmaken, want ik verwacht – kijkend naar de uitvoeringspraktijk in de toekomst – niet dat wij in de eerste plaats zullen afgaan op de wijze waarop mensen zich aan hun omgeving presenteren. Op welke manier zouden wij dat moeten constateren?

De heer **Linschoten**: U bent het er dus in ieder geval mee eens dat de uitleg van de betrokken artikelen door de staatssecretaris in de praktijk niet tot enige activiteit zal leiden.

SVr-delegatie: Niet voor wat dit aspect betreft. Ik zie namelijk niet in hoe dat criterium zou moeten worden gehanteerd. De overige aspecten ervan moeten voor een groot deel in de beschouwing worden betrokken, wanneer gesproken wordt over een «economische eenheid».

21. *Welke zaken zijn in het verleden «misgegaan» en zouden bij de stelselherziening kunnen worden geredresseerd (bij voorbeeld het punt van de anticumulatiebepaling ten aanzien van A.A.W.-ers waarbij niet het maatinkomen, maar de grondslag als uitgangspunt wordt genomen voor de verrekening)?*

Mevrouw **Ter Veld**: Ik licht dat punt met name toe, omdat mij bij het lezen van het SVr-advies de gedachte inviel dat er wellicht ten aanzien van een aantal zaken, bij voorbeeld de anti-cumulatie van de AAW, wel eens kanttekeningen zullen zijn gemaakt in de zin van: dat komt wel bij de stelselherziening. Nu weet ik niet of de Sociale Verzekeringsraad tijd heeft gehad om alle eigen adviezen nog eens volledig door te pluizen teneinde te bezien welke van de zinnige adviezen ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd. Zo nee, zou zulks alsnog kunnen worden gedaan? Immers, als men toch bezig is met een herziening van het stelsel, moet er op zijn minst voor worden gezorgd dat de in het verleden gemaakte fouten thans worden opgeheven.

SVr-delegatie: Ik kan u verklaren dat wij voor wat betreft de Werkloosheidswet daar erg bovenop hebben gezeten. Wij hebben met name bij de regeling «achterstallig loon» zeer nauwlettend afgecheckt in hoeverre er sprake was van overeenkomst met adviezen. De Staatssecretaris heeft op dat soort punten de meest recente adviezen onzerzijds erbij betrokken. Dat is toch wel een compliment waard aan het adres van het ministerie.

De voorzitter van de commissie zegde de delegatie van de Sociale Verzekeringsraad hartelijk dank namens de commissie voor de bereidheid dit gesprek te voeren en bovenal voor de gegeven inlichtingen en opvattingen.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt

's-Gravenhage, 6 februari 1986

Vergadering van uw commissie op:

dinsdag 11 februari 1986 te 16.00 uur

Agenda: Gesprek met een delegatie van de Sociale Verzekeringsraad (SVr) over wets*technische* en uitvoerings*technische* aspecten van de voorgestelde stelselherziening sociale zekerheid. Het gesprek zal plaatsvinden aan de hand van onderstaande gespreksonderwerpen/vraagpunten:

a. Werkloosheidswet (19 261)

1. De juridische en uitvoeringstechnische aspecten met betrekking tot:
  - a. het onderscheid tussen uitsluitingsgrond en weigeringsgrond
  - b. de verwijtbare werkloosheid
  - c. het sanctiebeleid
  - d. het sanctiebeleid als primaire verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers
  - e. de controle en de bewijslast (met inbegrip van de «omkering van de bewijslast»)
  - f. het begrip passende arbeid (met inbegrip van de relatie van het begrip in WW en WAO).
2. Verschuiving van verantwoordelijkheden naar werkgevers en werknemers, op korte en langere termijn, alsmede de positie van de SVr daarbij.
3. De referte-eis, en de effecten daarvan voor specifieke beroepsgroepen.
4. De arbeidsverledeneis:
  - a. relatie tussen SVr-onderzoek en de gemeentelijke ervaringen
  - b. de werking van het verzorgingsforfait
  - c. de arbeidsverledeneis in relatie tot degenen die WAO gerechtigd waren
  - d. specifieke groepen
  - e. de mogelijkheid van een systeem om vanuit leeftijdsafhankelijkheid over te gaan op arbeidsverleden
  - f. de arbeidsverledeneis in relatie tot de relevante positie van ambtenaren
  - g. het hanteren van een fictief arbeidsverleden
  - h. het meetellen van perioden van scholing voor de bepaling van het arbeidsverleden.
5. De inkomensgevolgen:
  - a. de berekeningswijze van de SVr en die van het kabinet. Waardoor ontstaan de verschillen
  - b. de gevolgen van de wetsvoorstellen voor de bovenwettelijke uitkeringen
  - c. de berekening van het dagloon (onder meer in verband met vakantiebbonnen)
  - d. verrekening van de WW-uitkering met gedeeltelijke werkhervatting
  - e. de loon en premie-inhouding als gevolg van de wijziging van de coördinatiewet.
6. De werking van neveninkomsten (in cijfermatig opzicht).
7. De premie-effecten.
8. De beroepsprocedures en het al dan niet invoeren van een redelijkheidstoets door de rechter.

9. De verhouding tussen de ministeriële bevoegdheid ten aanzien van een aantal zaken en de bevoegdheid van de SVr, c.q. de bedrijfsverenigingen.
10. De effecten van de beperking van de personenkring tot de personenkring van de WW.
11. De uitvoeringsgevolgen voor de BV's en, de personele gevolgen etc.
12. De mogelijkheden van een vijf/vierde-model.
13. Het gelijklaten van de uitkeringsstatus gedurende de periode van scholing.
14. De Invoeringsdatum.

b. IOW (19260)

15. Het onderbrengen van zelfstandigen in de IOW.

c. WAO/AAW (19256)

16. Eventuele verhoging van de toelatingsdrempel voor de WAO/AAW.
17. Het buiten de middelentoets houden van (gedeeltelijke) WAO-uitkeringen.
18. Afschaffing van de verdiscontering.

d. Overige punten

19. De ISMO-voorstellen in relatie tot de voorliggende wetsvoorstellen.
20. De juridische en uitvoeringstechnische gevolgen van het hanteren van het begrip leefeenheid.
21. Welke zaken zijn in het verleden «misgegaan» en zouden bij de stelselherziening kunnen worden geredresseerd (bij voorbeeld het punt van de anti-cumulatiebepaling ten aanzien van AAW-ers waarbij niet het maatinkomen maar de grondslag als uitgangspunt wordt genomen voor de verrekening).

Noot: Bovenstaande indeling is opgemaakt aan de hand van de bijgevoegde voorstellen van de fracties van de P.v.d.A., het C.D.A., de V.V.D. en de C.P.N.

Griffier: Van der Windt

1. De juridische en uitvoeringstechnische aspecten mbt
  - a. het onderscheid tussen uitsluitingsgrond en weigeringsgrond
  - b. de verwijtbare werkloosheid
  - c. het sanctiebeleid
  - d. de controle en de bewijslast
  - e. het begrip «passende arbeid»
2. de referte eis, alsmede de effecten daarvan voor specifieke beroepsgroepen.
3. de arbeidsverledeneis.
  - a. de relatie tussen SVR onderzoek en de gemeentelijke ervaringen
  - b. de werking van het verzorgingsforfait
  - c. de arbeidsverledeneis en zij die uit de WAO komen
  - d. het al dan niet kunnen voldoen aan de arbeidsverledeneis van specifieke groepen.
  - e. de mogelijkheid van een systeem om vanuit leeftijdsafhankelijkheid naar arbeidsverleden over te gaan
4. De inkomensgevolgen
  - a. de berekeningswijze van de SVR en die van het kabinet. Waardoor ontstaan de verschillen
  - b. de gevolgen van de wetsvoorstellen voor de bovenwettelijke uitkeringen
  - c. de berekening van het dagloon (o.m. i.v.m. vakantiebonnen)
  - d. verrekening van de ww-uitkering met gedeeltelijke werkhervatting
  - e. de loon en premie-inhouding a.g.v. de wijziging van de coördinatiewet.
5. de premieëffecten.
6. de beroepsprocedures en het al dan niet invoeren van een redelijkheidstoets door de rechter.
7. de verhouding tussen de ministeriële bevoegdheid t.a.v. een aantal zaken en de bevoegdheid van de SVR c.q. de BV-s
8. de effecten van de beperking van de personenkring tot de personenkring van de WW
9. De mogelijkheid zelfstandigen onder de IOW te brengen
10. De juridische en uitvoeringstechnische gevolgen van het hanteren van het begrip leefeenheid.
11. Welke zaken zijn in het verleden «misgegaan» en zouden bij de stelselherziening kunnen worden geredresseerd (b.v. het punt van de anticumulatie bepaling t.a.v. AAW-ers waarbij niet het maatmaninkomen maar de grondslag als uitgangspunt wordt genomen voor de verrekening).
12. de uitvoeringsgevolgen voor de BV-s en, de personele gevolgen etc.

CDA-tweede kamerfractie

Aan de griffier

5 februari 1986

Vragen en discussiepunten SVr

1. Welke artikelen van de NWW kunnen op korte en langere termijn geheel voor verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers komen?
2. Welke wijzigingen zijn dan nodig ten behoeve van de positie van de SVr zelve?
3. Kan een reactie worden gegeven op de ISMO ideeën in relatie met voorliggende wetten?
4. Hoe zou een arbeids(verzekerden) verledeneis er uit kunnen zien die zo dicht mogelijk aansluit bij die van het overheidspersoneel?
5. Hoe zou de wet moeten luiden als het sanctiebeleid ook zoveel als mogelijk een primaire verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers zou worden?
6. Wat dient te gebeuren om het vijf/vierde model mogelijk te maken?
7. Kan een cijfermatig inzicht worden gegeven in de werking van neveninkomsten?

**Vragen t.b.v. het gesprek met de SVr van de heren De Korte,
Linschoten en Nijhuis VVD-fractie**

1. Kan een beoordeling gegeven worden van het V.V.D.-alternatief van introductie van een fictief arbeidsverleden?
2. Hoe beoordeelt men het meetellen van perioden van scholing voor de arbeidsverledeneis?
3. Hoe beoordeelt men het VVD-voorstel tot het inbouwen van financiële prikkels door gedurende de looptijd van ontvangen scholing de uitkeringsstatus gelijk te laten blijven?
4. Hoe beoordeelt men het voorstel in alle W.O. te werken met het begrip «economische eenheid»?
5. Wat is het oordeel van de SVR over een eventuele verhoging van de toelatingsdrempel van de WAO en AAW en zou dat dan moeten/kunnen op basis van de huidige systematiek/arbeidsongeschiktheidspercentage of dient daarvoor een ander systeem gehanteerd te worden?
6. Wat is het oordeel van de SVR over de in de SER levende opvatting dat de (gedeeltelijke) WAO-uitkering buiten de middelentoets van de bijstand zou moeten blijven en hoe zou dat dan uitvoeringstechnisch kunnen?

C.P.N.-fractie

betreft: gesprek met SVr

Onderwerpen:

1. afschaffing verdiscontering
2. relatie tussen begrippen passende arbeid in nWW en WAO
3. omkering van de bewijslast
4. invoeringsdatum